

Dogodivščine pogumnega jesetra Starryja

Cristina Sandu

Marta Vahtar

Ilustracije: Emilia Miękisz

Mednarodno
združenje za raziskave
Donave

Inštitut za celostni
razvoj in okolje

Založnik: **Mednarodno združenje za raziskave Donave**
(International Association for Danube Research - IAD), Avstrija in **ICRO**
- **Inštitut za celostni razvoj in okolje**, Domžale, Slovenija

Knjižica je nadaljevanje projekta ELEDAN (2018–2019), ki sta ga finančno podprla Evropska unija in mesto Dunaj, in katerega namen je spodbujati okoljsko izobraževanje v šolah (www.water-detective.net).

Mednarodno združenje za raziskave Donave (The International Association for Danube Research - IAD) je najstarejša nevladna organizacija v Podonavju, ustanovljena leta 1956 z namenom spodbujati čezmejne raziskave in sodelovanja na področju sladkovodnih znanosti. Že vse od leta 2000 je ena ključnih tem raziskovanje in zaščita jesetrov. Ker je bilo nenehno upadanje prosto živčnih populacij zaskrbljujoče, so okoljske nevladne organizacije in rečne države Donave postopoma uvedle različne ohranitvene ukrepe: pripravo skupnega akcijskega načrta za njihovo obnovo, prepoved komercialnega ribolova jesetrov in izvedbo podpornih programov ponovne naselitve rib.

ICRO - Inštitut za celostni razvoj in okolje, **Domžale** je slovenska nevladna organizacija, ki je bila ustanovljena leta 1996 z namenom spodbujanja trajnostnega razvoja s pomočjo okoljskega planiranja in načrtovanja ter z okoljskimi izobraževalnimi in ozaveščevalnimi aktivnostmi. Že vse od leta 1997 vodi program Vodni detektiv, ki vključuje različne dejavnosti, povezane z izobraževanjem o vodi, osredotočene na osnovnošolce: publikacije za učitelje in otroke, delavnice, seminarje in podobno.

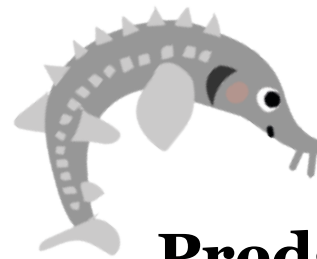
Tekst in zasnova: Cristina Sandu in Marta Vahtar
Grafično oblikovanje in postavitev: Emilia Miekisz
Prevod: Rok Mlinar Vahtar

Kontakti: cristina.sandu@danube-iad.eu in marta.vahtar@icro.si

Vse pravice pridržane © 2020

To knjižico lahko brezplačno prenesete samo za osebno uporabo.

Prepovedana je kakršna koli komercialna uporaba, kakor tudi kakršna koli sprememba besedila in ilustracij.

Predgovor

V majhni ribogojnici, ki se nahaja na bregu velike reke, je v začetku marca pogledal na svet mali zvezdasti jeseter. Ime mu je bilo Starry in bil je zelo prijazna riba. Kar nekaj mesecev je odraščal v tej ribogojnici obkrožen s starejšimi brati in sestrmi. Plaval in živel je v velikem bazenu s čisto vodo in dobro hrano, medtem ko so ljudje skrbeli zanje, veliko malih obiskovalcev pa se je prihajalo z njimi igrati.

Zakaj je Starry tako pomemben in zakaj želimo deliti njegovo zgodbo z vami? Jesetri se soočajo s hudimi nevarnostmi, in za preživetje potrebujejo našo podporo. Upamo, da vam bo Starryjevo neverjetno potovanje po reki in morju ter njegove številne dogodivščine na tej poti pomagale bolje razumeti kako jesetri živijo in, kdo bi vedel, morda tudi spremenilo načine kako jih zaščititi v prihodnosti.

Bi nam radi pomagali, da jih rešimo?

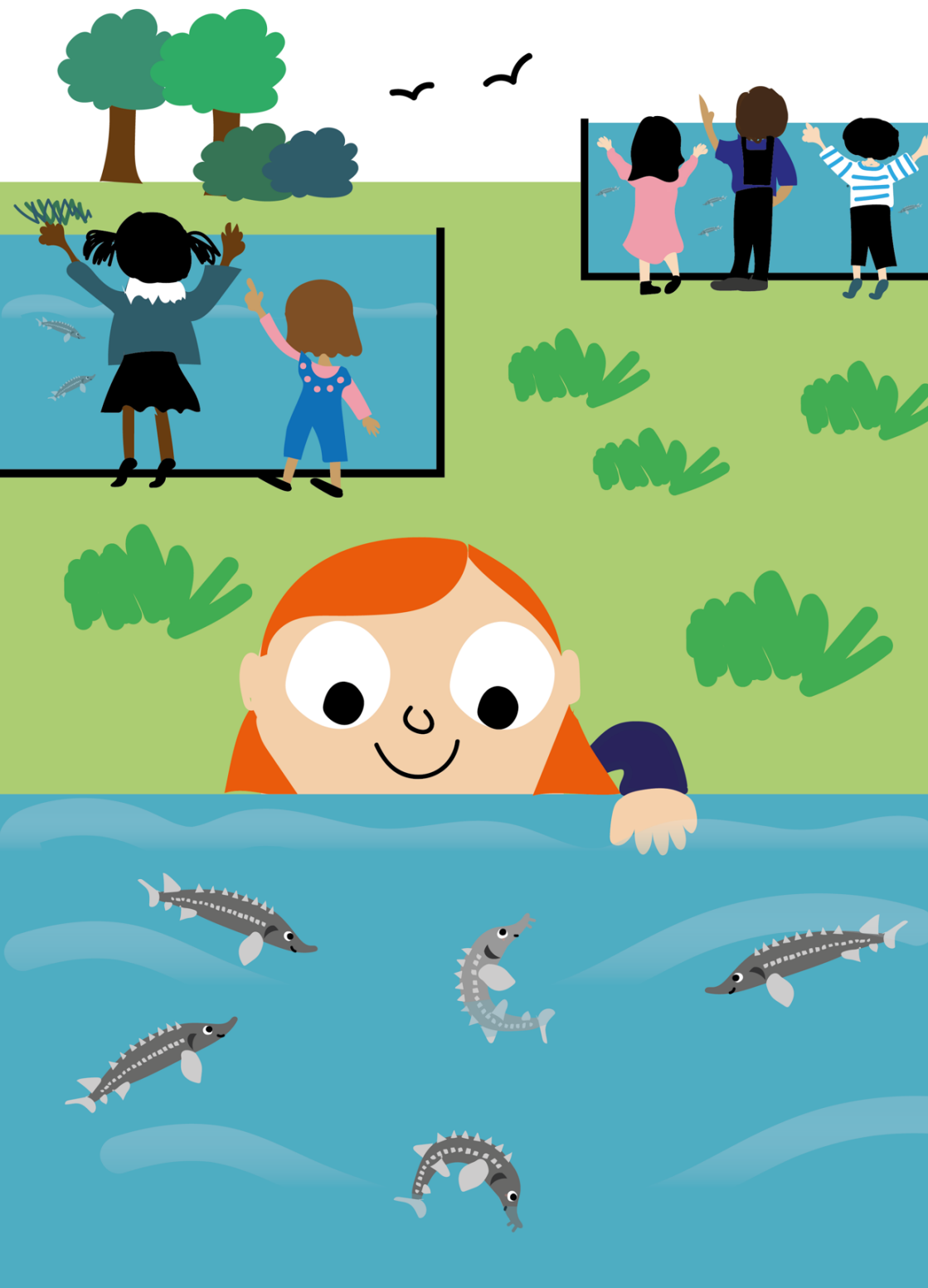
Starry plava do morja

Starry je bil star že tri mesece. Igral se je v velikem bazenu in še posebej je bil vesel, kadar so ribogojnico obiskali otroci in se z njimi igrali. Otrokom je bil všeč Starryjev izgled: bil je svetlo sive barve, ob straneh pa je imel lep niz zvezdastih ploščic, nekakšnih koščenih ščitkov. Všeč mu je bilo njihovo navdušenje in hitro se je naučil, kako pritegniti njihovo pozornost: plaval je tik pod gladino in se hranil z njihovih majhnih rok, kar je otroke vsakič razveselilo. Njihov smeh je bila njegova največja nagrada!

Nekega dne se je v bazenu začela širiti govorica: celotna skupina se bo preselila v reko. Starryja je bilo strah, saj je bil bazen edini prostor, ki ga je poznal, kjer se je počutil varno in kjer se je lahko ves dan igral. “Ne boj se! Reke in morja so naš pravi dom. Pa saj ne boš sam, vsi bomo potovali skupaj,” mu je zagotovil starejši brat Andy.

Pomirjen je Starry zaplaval blizu roba bazena, kjer se je deklica pogovarjala s svojim očetom: “Očka, poglej, kako ljubki so! Zakaj morajo zapustiti ribogojnico? Pogrešala jih bom!”

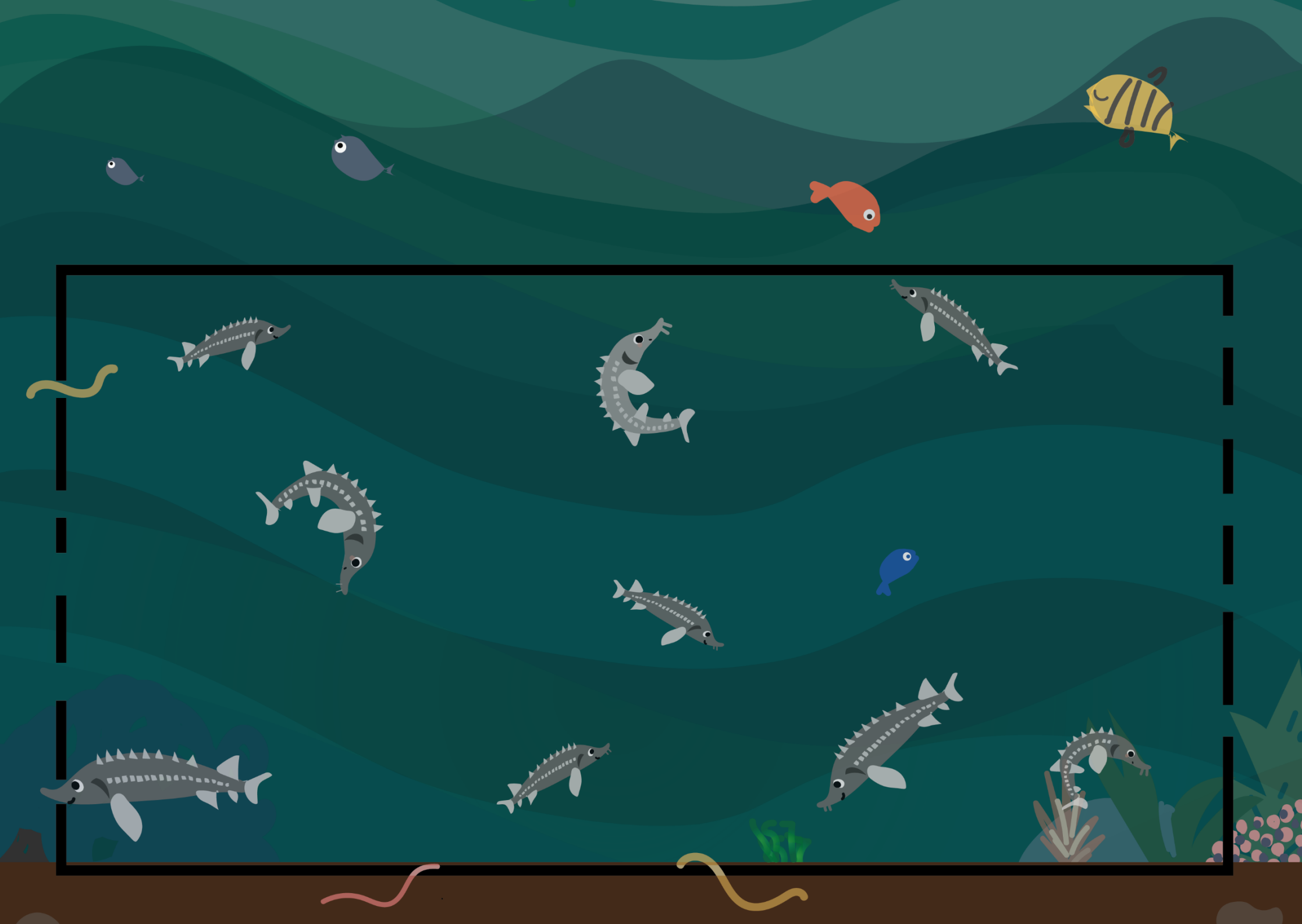
“So del reševalnega programa,” je odgovoril njen oče. “Število divjih jesetrov je zelo majhno, zato mlade jesetre gojimo in spuščamo v reko, da bi divjim rodovom pomagali pri okrevanju.”

Čeprav Starry ni bil navdušen nad dejstvom, da bo moral zapustiti ribogojnico, je razumel, da imajo on ter njegovi bratje in sestre zelo pomembno vlogo. Razmišljal je: “Pomagali bomo divjim populacijam jesetrov? Hm, JUNAK BOM!”

“Jesetri so ogrožena vrsta. Preveč jih lovijo zaradi njihovih iker, ki jih imenujejo ‘kaviar’,” je nadaljeval oče deklice. Toda Starry ni več poslušal. Že je plaval stran, da bi se pridružil svojim bratom in izvedel kaj več podrobnosti o tej pustolovščini.

Naslednje jutro so skupino mladih jesetrov preselili v zelo velik mrežast zabojnik in ga postavili v reko. Nenadoma je bil Starry obdan s hitro tekočo vodo, ki se je svetlikala v zelenkastih barvah. Drobní vodni organizmi so prosto prehajali skozi odprtine v zabojniku. Voda je prinašala zanimive nove vonjave in tudi njen okus se je zelo razlikoval od tistega, kar je poznal iz bazena. Zabojnik je bil varno postavljen na rečno dno, kjer svetlobe skoraj ni bilo, vodni tok pa ni bil močan. Starry je kmalu ugotovil, da mu je nos lahko v veliko pomoč pri odkrivanju hrane in pri orientaciji v temi. Ker so imeli veliko prostora za igro, so se kmalu začeli meriti med seboj: kdo hitreje plava proti toku, kdo najde več hrane, kdo prepozna več vonjev in podobno. Tako zabavno je bilo na njihovem novem ‘igrišču’!

Nekaj dni kasneje so zabojnik odprli in jesetri so lahko prosto plavali v reki. V samo nekaj sekundah je Starryja odnesel močan tok in izgubil je svoje izpred oči. Voda je bila motna in deroča, zato je skušal čim hitreje plavati proti obrežju, kjer je bil tok vode veliko počasnejši. S kotičkom očesa je videl, kako se je v njegovi bližini potopila črna senca, v naslednji sekundi pa ga je že pogoltnila velika ptica. Zdi se, da ptici ni bil všeč, saj ga je skoraj v istem trenutku izpljunila, še preden bi bil ranjen. Zmeden zaradi te nenavadne pustolovščine je Starry poskušal najti zavetje med drevesnimi koreninami ob rečnem bregu, da bi si opomogel.

Prijazna riba je opazovala boj mladega jesetra. “Zelo si pogumen. Res dobro, da si uspel pobegniti kormoranu!”

Še vedno brez sape je Starry pogledal temno ribo, ki se mu je približevala. Vrtoglav, jo je vprašal: “Kormo-kaj?”

“Črna ptica, ki te je ujela, je bila kormoran. To so ribojede ptice, zato je toliko bolj osupljivo, da si ji lahko pobegnili. Kako si to storil,” je vprašala riba.

“Pojma nimam. Verjetno ji niso bili všeč moji koščeni ščitki, ki jih imam na bokih. Mislim, da so delovali kot trden oklep.”

Potem pa je nadaljeval: “To je moj prvi dan, da prosto plavam v reki. Na morje naj bi potoval s svojo družino, a sem se izgubil.” Starry zaskrbljeno pogleda in vpraša: “Ste jih morda videli?”

“Žal mi je, nisem videl tvoje družine. Toda, če potujejo s tokom, so verjetno že zelo daleč. Če želiš, lahko nekaj časa potujem s teboj. Mogoče jih bova pa na poti našla.”

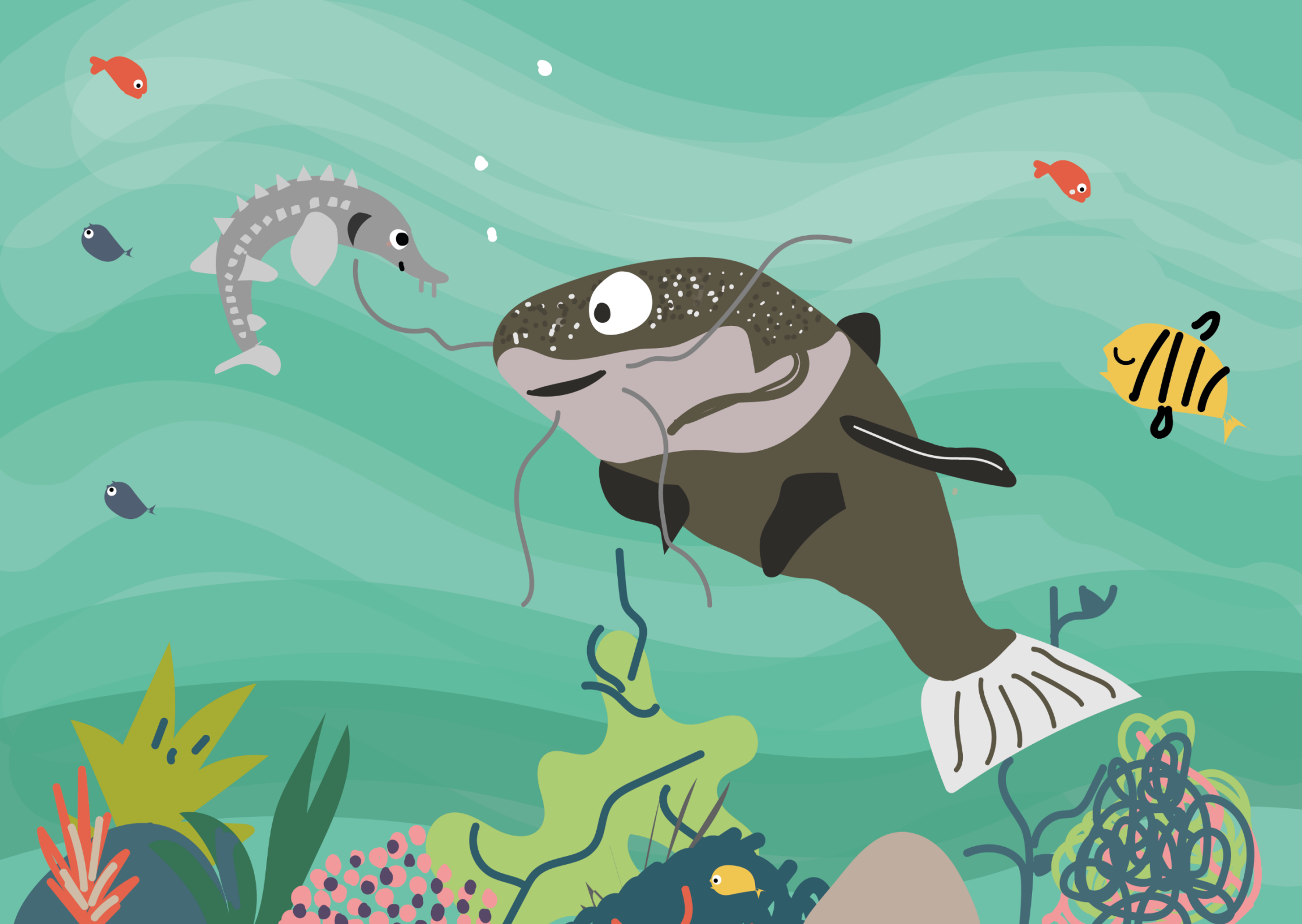
Starry prikima in riba nadaljuje: “Najlažje prispeš do morja, če se prepustiš toku in te reka vodi. Reka namreč teče v morje in to je daleč najhitrejši način, da najdeš svojo družino. Si lačen?” je vprašala riba.

“Oh, ja, res bi rad kaj pojedel!” je odgovoril, potem pa nadaljeval: “Ime mi je Starry. Prihajam z ribogojnice v bližini in sem zvezdasti jeseter. In vi?”

“Moje ime je Kenny. Sem som in živim tukaj, v reki. Pojdiva se najprej malo najest, potem pa bova poizkusila najti tvojo družino!”

Ribi sta se v bližini obale nahranili, nato pa odplavali do sredine reke, kjer je bil tok najhitrejši. Voda ju je vztrajno nosila navzdol. Starry je užival v takšni ‘vožnji,’ plaval gor in dol in navdušeno zavriskal, ko je tok postal zelo hiter.

Starry prispe do morja in sreča nove prijatelje

Po nekaj urah takšnega plavanja je bil Starry utrujen in začel je iskati prostor za počitek. Kenny je videl, da njegov mali prijatelj omaguje in ga opogumil: “Tok je zdaj zelo močan. Zelo blizu morja sva in kmalu boš lahko počival.”

“Res?” Starryju je vidno odleglo. “Voda ima res drugačen okus, vendar si nisem mislil, da sva tako blizu morja.”

“Pravzaprav je voda tu res že nekoliko bolj slana in najinega skupnega potovanja bo kmalu konec. Sem namreč sladkovodna riba in te v morje ne morem več spremljati. Moje telo ni prilagojeno na morsko vodo. Čez nekaj minut boš prišel do morja. Nadaljuj s plavanjem ob morski obali, in vse se bo dobro izteklo. Boš videl. Prepričan sem, da boš našel svojo družino.”

“Najlepša hvala. Zabavno je bilo plavati skupaj! Vi ste pravi prijatelj. Upam, da se nekoč spet srečava,” je dejal Starry.

“Adijo, Starry. Srečno v morju!”

Medtem, ko je Kenny plaval nazaj po reki, je Starry nadaljeval s tokom in kmalu spoznal, da je v morju: voda je postala bolj umirjena, slana, veliko širša in bistrejša, dno pa se je iz blatnega postopoma spremenilo v peščenega. Začel je plavati ob morski obali in iskati hrano. Kmalu je našel zelo okusen obrok: drobnim kozicam podobnih rakcev je bilo ob obali v izobilju in bili so tako okusni. "Mljask!"

Čez nekaj časa je opazil, da ni sam: proti njemu je plaval še en jeseter. Vesel, da ne bo več sam, se je Starry obrnil na prišleka, da ga pozdravi, in presenečen je ugotovil, da gre za dekle. Imela je temnejšo barvo, zaradi česar so bile zvezde ob njenih bokih še bolj vidne. Starry ni mogel nehati strmeti vanjo - bila je najlepša riba, kar jih je kdaj videl.

"Živjo, jaz sem Kyra in živim v bližini," se je nasmehnila. "Kdo si ti? Nisem te še videla tod."

Starry je začutil, kako se mu topi srce in prvič v življenju ni našel besed: "Starry," je tiho odgovoril. "Prihajam iz oddaljene ribogojnice. Izgubil sem svoje brate in sestre, zdaj pa jih iščem. Si jih morda kje videla?"

"Ne, nisem videla tvojih bratov," je odgovorila. "Lahko pa te vodim do našega morskega rezervata, kjer živi več družin jesetrov. Morda jih je kdo že srečal. Kar hitro bi morala od tod, saj ta kraj ni varen," je dejala Kyra.

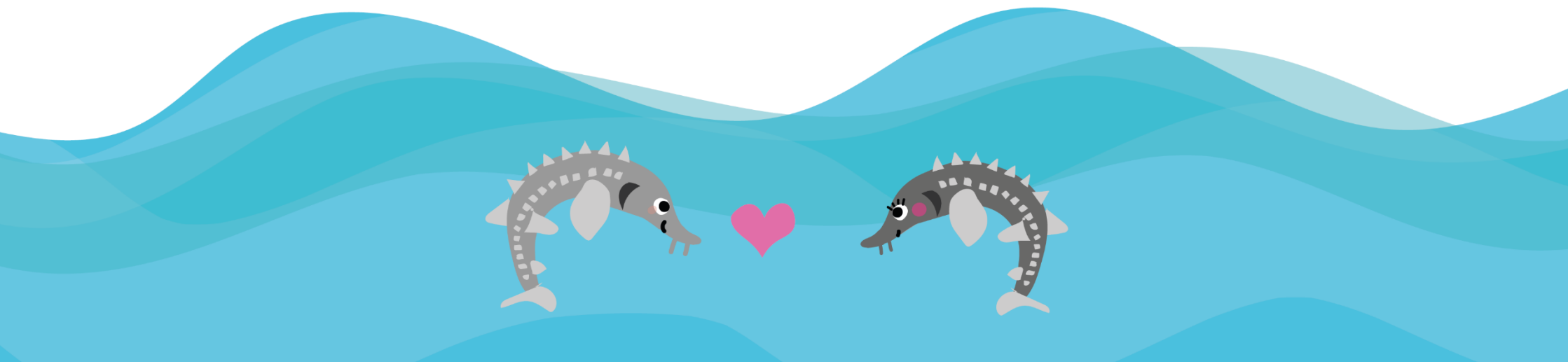
"Hvala za prijaznost. Pojdiva!"

Dva mlada jesetra sta začela plavati proti zavarovanemu območju in kmalu vstopila v morski rezervat. Kyra je na kratko predstavila okolico: območja, kjer se hranimo, počivališča, kraji, kjer se lahko varno igramo in plavamo, ter kraji, kjer se srečujemo z drugimi družinami jesetrov.

"Najprej bova o tvojih povprašala mojo družino," je dodala Kyra.

V bližini kupa kamenja, bogato prekrita z vodnimi rastlinami, je Kyra upočasnila in povabila Starryja, naj vstopi. Kyra je veselo dejala: "Babi, doma sem in imamo gosta!"

"Super! Ravno prav sta prišla. Kmalu bo tu celotna družina, ki bo z veseljem spoznala tvojega prijatelja."

Nekaj minut kasneje se je celotna družina zbrala za mizo, uživala pri večerji in razpravljala o Starryjevi zgodbi. “Neverjetno! Povsem enako izgledaš kot mi. Praviš, da si iz ribogojnice in da so te izpustili v reko? To je res nenavadno!”

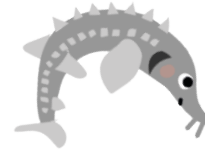
“Slišal sem, da smo del reševalnega programa, ki naj bi pomagal populacijam divjih jesetrov. Poglejte,” je ponosno pokazal svojo plavut, “na plavuti imam tudi tole značko, ki kaže, od kod prihajam.”

“Zanimivo,” je dejal Kyrin oče in nadaljeval: “Tudi morski rezervati, kot je naš, so bili ustanovljeni za zaščito ogroženih vrst. Tu je varno živeti, toda, ko enkrat plavaš izven tega območja, tvegaš, da te bodo ujeli v ribiške mreže ali da te bodo ranili čolni ali skuterji.”

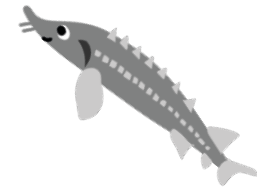
“Torej, potoval si s svojimi brati in sestrmi, potem pa si se izgubil,” je e vprašala Kyrina mama.

“Ne, izgubil sem se takoj, ko so nas izpustili v reko. Vodni tok je bil tako zelo močan, da nas je v trenutku ločil,” je pojasnil Starry in nadaljeval: “Ste morda videli kje kako novo skupino jesetrov?”

“Nisem prepričana, če je to tvoja družina, toda danes sem slišala, da je družina Beluga omenila novo skupino, ki je plavala ob robu morskega rezervata. Ostani nocoj z nami, jutri zjutraj pa lahko skupaj preverimo, če so to tvoji. Opozoriti jih moramo, naj se premaknejo v notranji del zavarovanega območja, da bi se izognili nevarnostim.”

Starry najde svoje sorodnike

Utrujen od dolge poti je Starry v trenutku zaspal. Zbudil se je, ko je Kyra stresla njegovo plavut in ga nežno vodila do izhoda. “Dobro jutro! Žal mi je, ker sem te tako zgodaj zbudila, toda pred nami je dolg dan in bolje je, da odidemo že sedaj.”

Starry je odšel s Kyro in njeno mamo. Med potjo sta mu začeli razlagati, da mora biti previden: „Na morju lahko srečaš plenilske ptice, ribiške čolne, stare mreže, vodne skuterje, potapljače, oljne zaplate z morskih ploščadi in velikih ladij, plastiko in številne druge nevarnosti, ki se jim moraš izogniti!”

Kmalu so prispeli na rob zavarovanega območja, kjer so prejšnji dan opazili novo skupino.

“Kyra, pazi, da ne zapustita rezervata,” je rekla njena mama. “Medtem ko plavata okoli in iščeta Starryjeve brate, bom obiskala družino Beluga in preverila kaj vedo o novi skupini.”

“V redu mama, ne skrbi!”

Dva mlada jesetra sta začela raziskovati območje: najrazličnejše alge, med njimi pa veliko majhnih rakov, polžev, črvov in rib - kakšna čudovita simfonija barv! Starry se je počutil kot v raju: plaval je ob najlepši ribi, kraj je bil očarljiv... Ko bi le našel svojo družino! Naenkrat je zagledal nekaj zanimivih bitij s prozornimi telesi, ki so utripala v vodi. Presenečen nad nenavadno pojavo teh bitij je vprašal: "Kdo so te? Tako so graciozne!"

"Meduze," je odgovorila Kyra. "Bolje, da se jim umakneš. Njihove lovke so strupene."

Nekaj metrov stran je v vodi plavala mreža. Starry se je hotel izkazati pred lepotico in, ne da bi vedel kaj je, pogumno zaplaval vanjo.

"NE!" Kyra je z grozo v očeh kriknila, vendar je bilo že prepozno. Bil je ujet v ribiško mrežo.

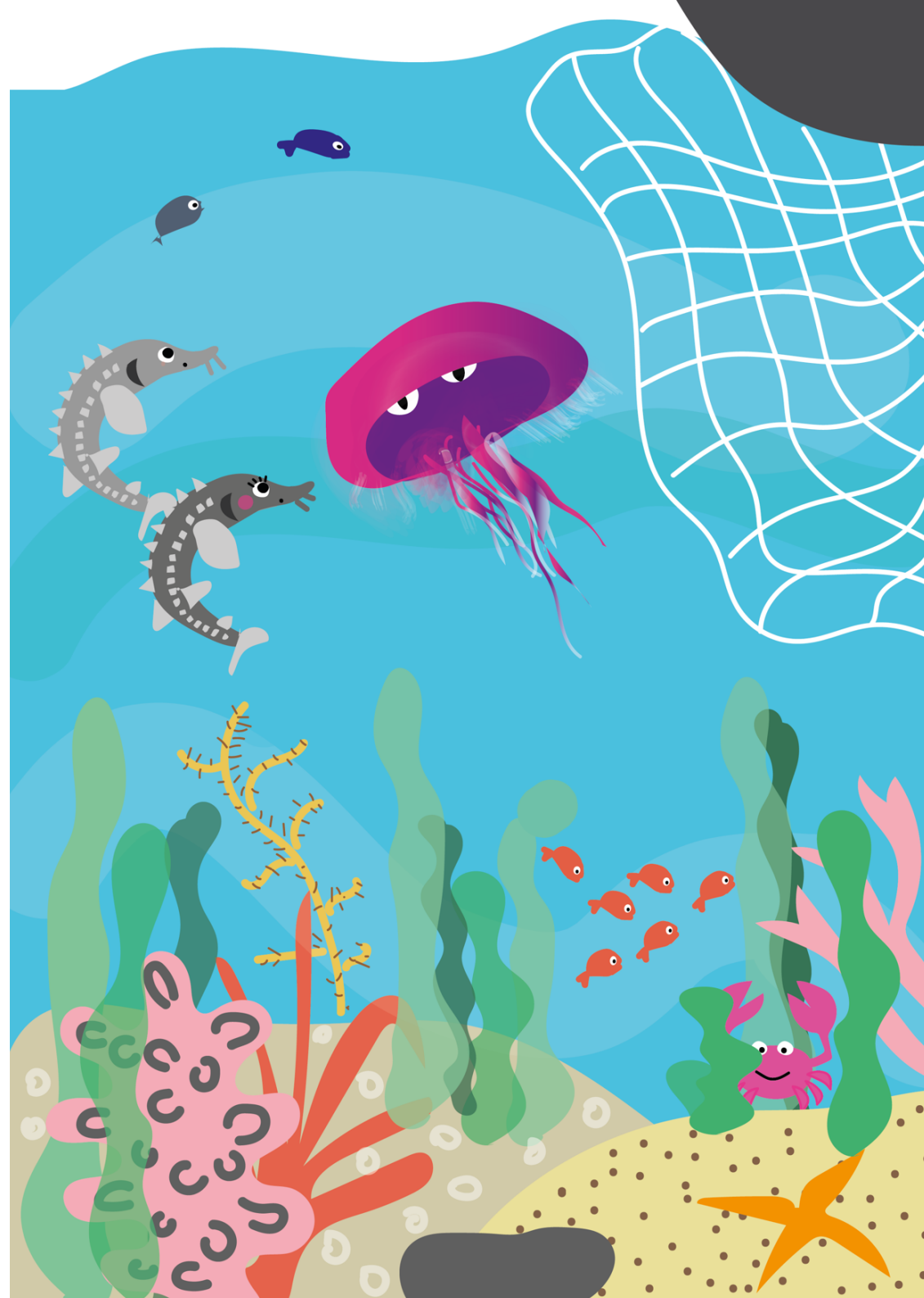
Presenečen in prestrašen se je začel izvijati iz mreže, a se je zataknil. Kyra je bila tako šokirana, da se ni mogla premakniti. Starry se je trudil pobegniti, a je bil prešibek, da bi mu uspelo. Nekaj metrov vstran je na skali sedel velik rak in hitro je razumel, da je ribica v smrtni nevarnosti.

"NE PREMIKAJ SE! Vedeli bodo, da si tu, in potegnili mrežo na krov. Poskušal bom s kleščami prerezati vrv."

Kmalu je bil Starry spet prost. Kyra ga je objela, vesela, da je na varnem: "Tako si me prestrašil! Nikoli več ne zaplavaj v ribiško mrežo! To je ena najnevarnejših stvari, ki jih lahko naletiš," je dejala. "Pred nekaj leti smo izgubili dedka, ker se je ujel v takšno mrežo."

"Ne skrbi, te grozljive izkušnje ne bom nikoli pozabil," je še ves prestrašen dejal Starry.

"Prosim, ne povej tega moji mami. Opozorila me je, naj bova previdna," je dodala Kyra.

Dva mala jesetra sta se zahvalila velikemu raku, ki je Starryju rešil življenje in odplavala stran od nevarne pasti.

“Hej, otroka, kje sta?» se je Kyrina mama približevala z dobro novico.

“Nova skupina jesetrov je bila včeraj tukaj in gospa Beluga jim je svetovala, naj gredo v bližino potopljene ladje iskat hrano in zatočišče, saj je tam varneje. Ni daleč od tod.”

“Oh, upam, da je moja družina!”

Kyrina mama je prevzela vodstvo, pokazala pot in začeli so hitro plavati proti potopljeni ladji.

Starry se je veselil, da bo našel svojo družino. Toda, na poti ni mogel nehati občudovati raznolikosti rezervata: tu je živelo toliko živali in kraj je bil videti tako lep in miren! Območje se je zdelo odlično za družine in upal je, da bo kmalu našel svoje sorodnike in nadaljeval življenje, ki so ga imeli skupaj v ribogojnici.

“Tu je potopljena ladja,” je sporočila Kyrina mama. “Videla sem nekaj članov nove skupine. Preverimo, če so tvoja družina.”

Toda Starry je že bil tam, saj je prepoznal svoje brate in sestre: “Andy, Alex, Carola, Martin, Anna, tako lepo vas je spet videti!”

“Starry! Tako smo veseli, da ti je uspelo! Skupaj naj bi plavali do morja, a tako hitro si izginil! Voda je bila motna in nismo te mogli najti!”

“Na začetku je bilo težko,” je dejal Starry, “vendar sem imel srečo, da sem na poti našel dobre prijatelje. Ko smo že pri prijateljih: naj vam predstavim Kyro in njeno mamo. Ponudili sta mi zavetje in me vodili sem, da vas najdem!”

“Hvala, ker ste tako lepo poskrbeli za našega bratca!”

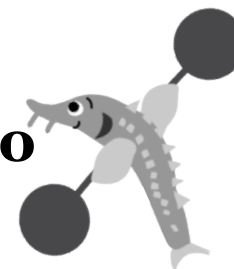
“Starry, midve se bova poslovili. Sicer pa, saj veš, kje nas najdeš, in vedno boš dobrodošel!”

“Najlepša hvala za vso vašo pomoč! Se vidiva jutri, Kyra!”

Ko sta Kyra in njena mati odplavali, je Starry začel svoje dogodivščine deliti z brati in sestrami. Vsi so navdušeno poslušali in bili osupli nad njegovo zgodbo. “Naš mali junak,” je rekla njegova starejša sestra Ana. “Tako sem ponosna nate!”

Obkrožen s svojo družino je vedel, da bodo v morskem rezervatu vsi na varnem, in Starry je bi srečen. Obrnil se je k Andyju: “Prav imaš! Naš naravni dom je veliko lepši od ribogojnice in veselim se naših prihodnjih dogodivščin!”

Priprave na migracijo

Za malega jesetra, njegove sorodnike in druge družine jesetrov so leta v morskem rezervatu varno minevala. Starry in Kyra sta postala najboljša prijatelja. Čas sta preživljala skupaj in uživala v novih izkušnjah. Mala jesetra sta se spremenila v čudovito mladenko in mladeniča, in nekega dne sta med obiskom Kyrine družine začela razpravljati o aktualni temi: drstitveni migraciji.

“To je eno najpomembnejših potovanj v tvojem življenju, zato se morata pred odhodom dobro pripraviti,” je dejala Kyrina babica. „Zapustila bosta varnost rezervata in potovala po reki navzgor, da bi našla primerno mesto za drstitev. Na poti se bosta soočala s številnimi nevarnostmi in vajine moči bodo preizkušane kot še nikoli. Na srečo ne bosta sama. Več generacij jesetrov bo potovalo skupaj, kar poveča vaše možnosti, da boste uspešni.”

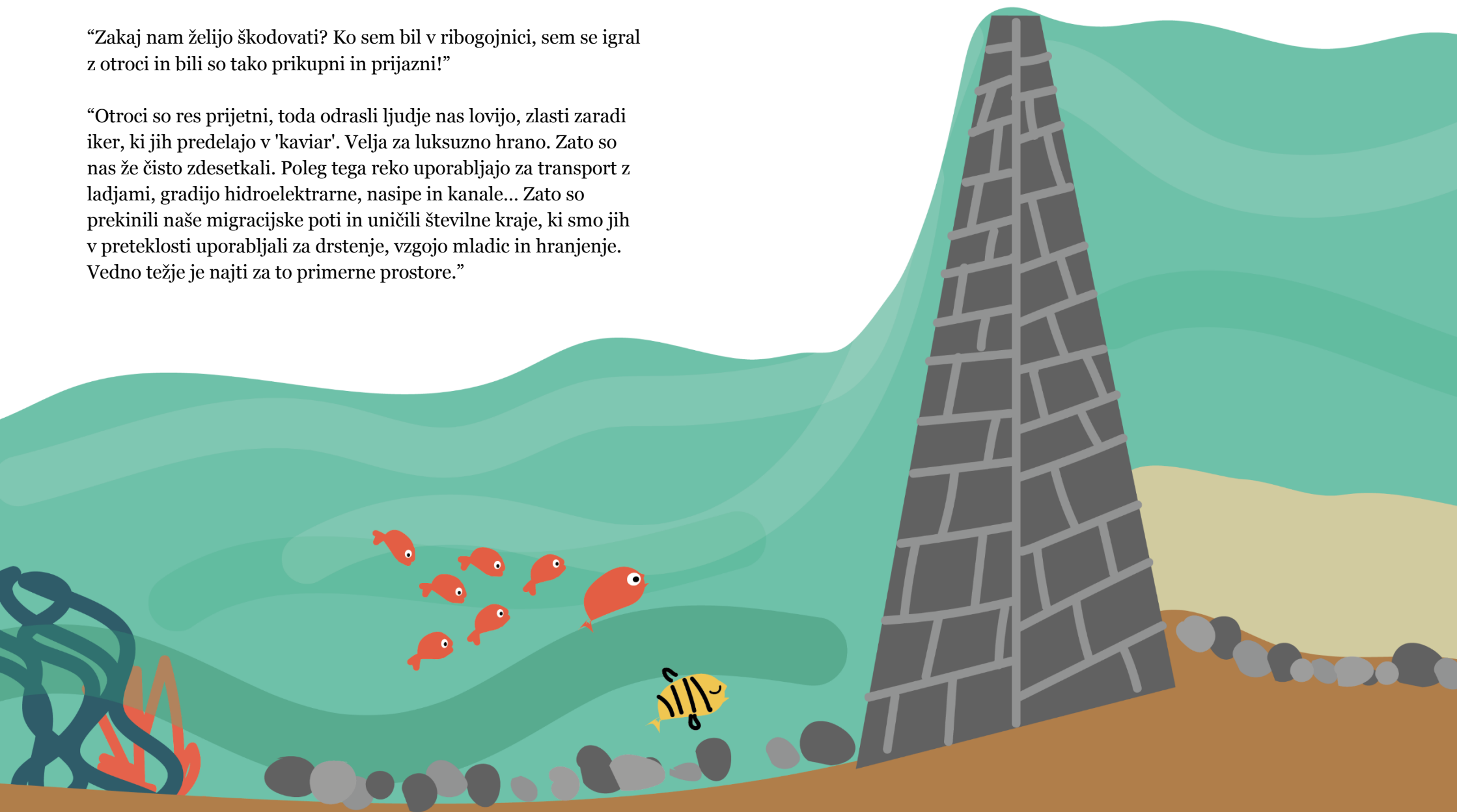
Starry je zaskrbljen vprašal: “Kako naj se pripraviva? Reka se tako razlikuje od morja! Spomnim se močnih tokov, ki so me obračali na glavo, napada ptic, motne vode, vonja, kjer so nas prvič dali v reko. Toda vse to se mi zdi tako zelo daleč.”

“Takrat ste bili otroci. Zato se je vse zdelo tako težko. Zdaj ste odrasli. Vaša telesa so grajena za plavanje na velike razdalje in ne pozabite - odrasli jesetri so največje ribe v reki, kar pomeni, da nimate naravnih sovražnikov. Edini sovražnik, ki se ga morate bati, so ljudje - izogibajte se jim, kolikor lahko.”

“Zakaj nam želijo škodovati? Ko sem bil v ribogojnici, sem se igral z otroci in bili so tako prikupni in prijazni!”

“Otroci so res prijetni, toda odrasli ljudje nas lovijo, zlasti zaradi iker, ki jih predelajo v 'kaviar'. Velja za luksuzno hrano. Zato so nas že čisto zdesetkali. Poleg tega reko uporabljajo za transport z ladjami, gradijo hidroelektrarne, nasipe in kanale... Zato so prekinili naše migracijske poti in uničili številne kraje, ki smo jih v preteklosti uporabljali za drstenje, vzgojo mladice in hranjenje. Vedno težje je najti za to primerne prostore.”

Kyra je presenečeno vprašala: “Zakaj to počnejo? Ali ne vedo, da so vsi živi organizmi v reki odvisni od takšnih krajev za preživetje?”

“Nisem prepričana, da gradbeniki in inženirji vedo, da uničujejo naš življenjski prostor,” je odgovorila babica.

“Toda,” je pripomnil Starry, “obstajajo tudi ljudje, ki nam skušajo pomagati. Rodil sem se kot del reševalnega programa. Ljudje so ustanovili posebne ribogojnice za vzgojo mladih jesetrov in njihovo vračanje v reko. Uredili so tudi morske rezervate, kot je ta, v katerem živimo!”

“Slišal sem, da so prepovedali loviti jesetre, a nekateri ljudje to še vedno počnejo! Takšnim ljudem je ponavadi vseeno za našo usodo in trud, ki ga nekateri vložijo v naše reševanje!”

Starry je glasno razmišljal: “Če bi ljudje spoštovali zakone in bi razumeli, da bo takšen reševalni program koristil tudi njim, bi mi lahko veliko hitreje okrevali! Kako bi se to lahko uresničilo, Babi?”

“Verjamem, da bodo nekoč ljudje razumeli, da je naše življenje odvisno od dostopa do povsem naravnih krajev v rekah in morju, ki so pomembni za življenje v vodi. Migracijske poti potrebujemo, da dosežemo gorvodna peščena območja, kjer se lahko drstimo. Tam smo se tudi izlegli in v mirnem okolju, bogatem s hrano, preživeli najbolj zgodnje dni svojega življenja. Potrebujemo strogo varovana območja tako v rekah kot v morju, kjer nam nihče ne bi mogel škodovati, zato da bi bili lahko brez skrbi za svoje mladice in znova začeli krog življenja. Toda do tega dne, prosim, pazite! V reki ste zelo ranljivi, saj v reguliranih rekah le redko lahko najdete primerna zavetja!”

Najlepša hvala, Babi!”

“In dobro se najejta, preden odideta! V reki ne bosta imela dosti časa za obroke!”

Starry in Kyra sta šla na obisk k Andyju, ki se je pripravljala, da odide na pot s prvo skupino. Želela sta se z njim pogovoriti o krajih primernih za drstitev: »Slišala sem, da je pot do kraja, kjer sem se rodila, sedaj zaprta z velikim jezom,“ je dejala Kyra.

“Mogoče bi se morali ustaviti v bližini ribogojnice, kjer smo se izlegli. To je enostavno najti,” je dejal Starry.

“Starejši jeseter, ki se je lani drstil, mi je rekel, da so gorvodno od ribogojnice boljši kraji. Poiskati moramo območje z večjo globino in peščenim dnom ter se izogibati blatu, saj bi to lahko škodilo jajčecem in mladim,” je dodal Andy.

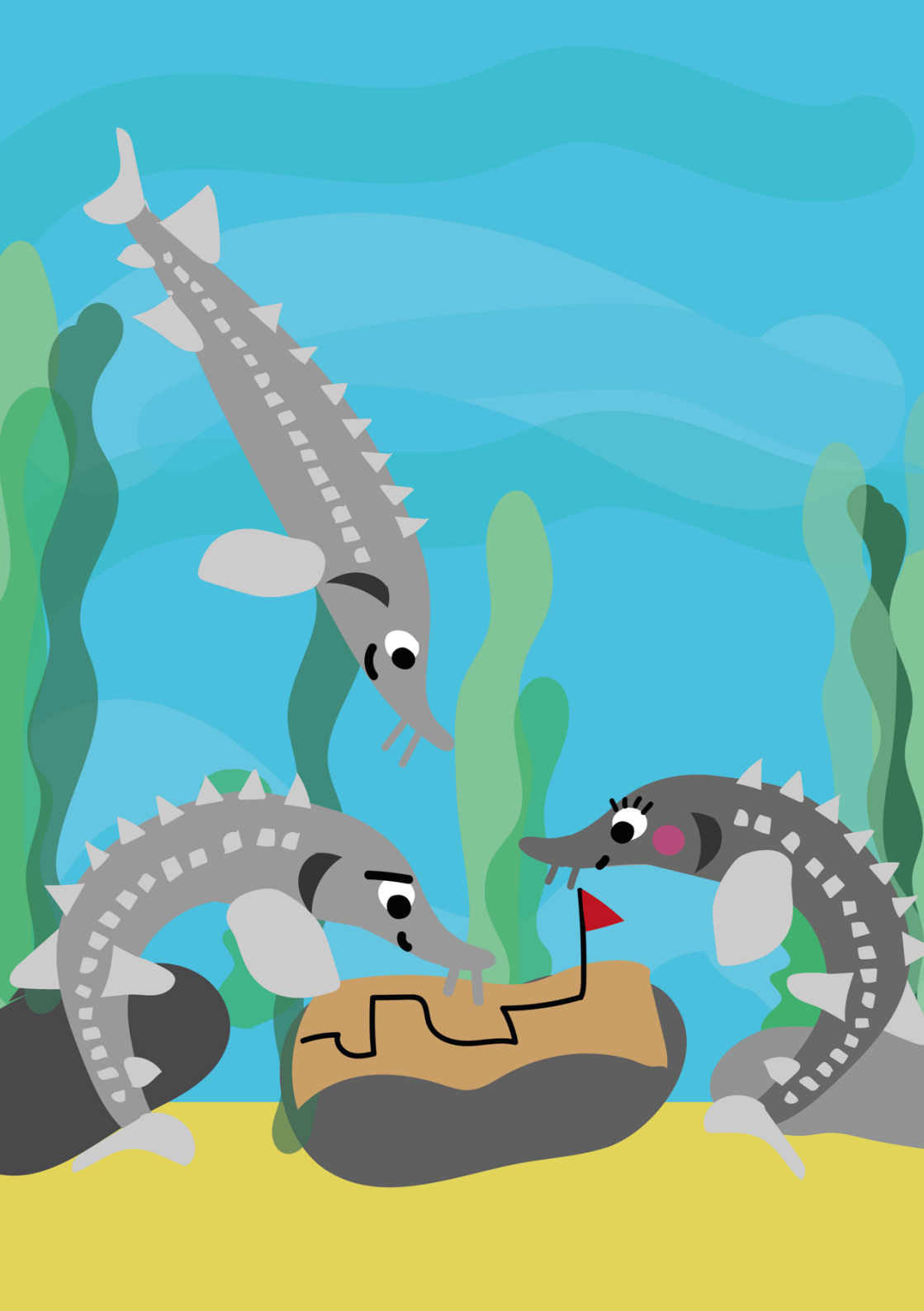
“V redu, ampak to pomeni, da bomo morali še več dni preživeti v reki. Kyrina babica je dejala, da bo lažje plavati, če bomo ostali blizu rečnega dna. Še vedno se spominjam močnega toka, s katerim smo se morali soočiti v reki. Lepo je bilo potovati s tokom navzdol do morja, toda tokrat bomo morali plavati proti toku.”

“Upajmo, da bo vse v redu! Kdaj nameravata oditi?”

“S Kyro potrebujeva še dva tedna za pripravo. Sledila vam bova v drugi skupini. Srečno pot, Andy! Se vidimo kmalu v reki!”

“Adijo, Starry! Adijo, Kyra! Ostanita varna!”

Nazaj v reko

Do odhoda sta ostala le še dva tedna. Kyra in Starry sta okrepila trening: več sta jedla in cele dneve plavala. Potem, ko sta se o migraciji znova pogovorila z družino in glede na dejstvo, da ljudje skušajo ujeti jesetre zlasti ponoči, sta se odločila, da bosta čez dan več potovala, ponoči pa bosta ostala skrita, da bosta imela več možnosti priti do drstišč.

Končno je napočil veliki dan. Na robu morskega rezervata sta srečala druge skupinice zvezdastih jesetrov, pripravljenih na pot, in celotna skupina je zgodaj zjutraj odplavala proti rečnemu ustju. Po nekaj urah je Starry začutil, da je voda postala bolj sladka in motna, barva pa se je spremenila v zelenkasto. “Bližamo se izlivu reke,” je dejal Starry.

“Velja, poskušali bomo ostati bližje skupaj. Zelo težko je premagati močan tok,” je dejal vodja skupine. “Ne pozabite plavati blizu rečnega dna in ob bregovih, kjer lahko najdete tudi zavetje za počitek. Pazite in izogibajte se ribiškimi mrežam! Vso srečo!”

Skupina je v reki začela bitko s tokom. Močan tok je zvijal njihova telesa, a kmalu jim je uspelo priti do rečnega dna, kjer tok ni bil več tako močan in so lažje plavali.

Kyra je po celodnevem plavanju postala izčrpana. Starry je videl, da upočasnjuje in jo je vodil do velike skale na rečnem dnu: "Skrij se za skalo. Tu lahko ostanemo, dokler si ne povrnemo moči."

"Hvala, ne morem več plavati. Tako zelo sem utrujena," je odgovorila Kyra.

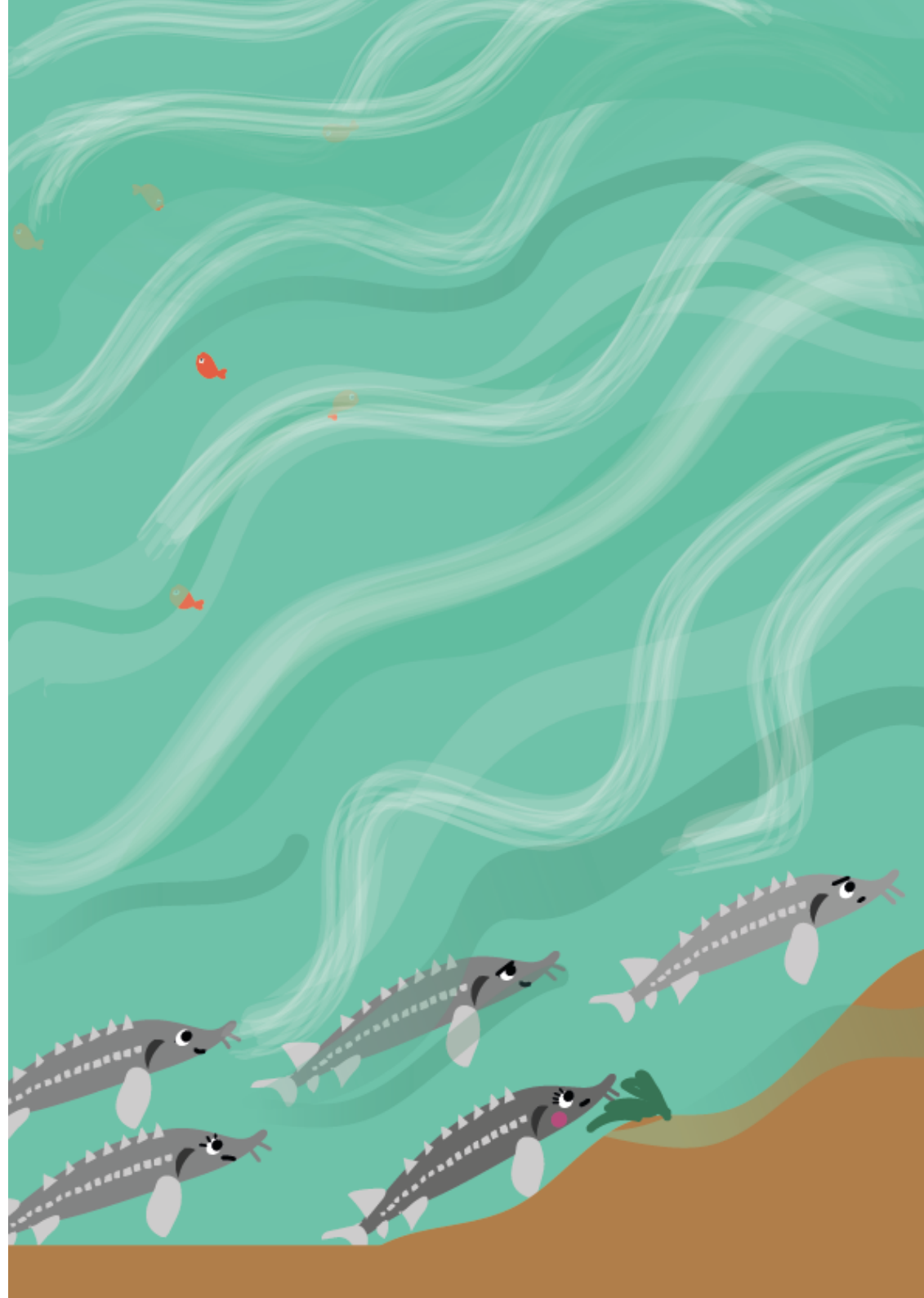
Pridružili so se jima še štirje jesetri, ki so poskušali priti do sape. "Zunaj se temni. Kmalu moramo najti prostor za počitek, da se izognemo ribičem."

"Mislim, da smo blizu ribogojnice, kjer sem se izlegel. Prepoznam okus vode," je dejal Starry. "Zavetje lahko poiščemo v bližini."

Uro kasneje so zapustili zavetje pod skalo in spet začeli plavati proti toku. Nenadoma je Starry zagledal znano silhueto. Presenečeno je vprašal: "Kenny, si to ti?" Potem pa je pojasnil Kyri: »Spoznala svase že pred leti, ko sem poskušal najti svojo družino."

"Starry? Joj, kako si velik! Zdaj si večji od mene, čeprav sem veliko starejši od tebe! Si našel svojo družino? Kaj delaš tukaj," je vprašal Kenny.

"Ja, srečal sem jih v morju. Zdaj se vračamo z drugimi skupinami na drstitev. Očka bom, Kenny, si predstavljaš! To je moja žena Kyra. Po celodnevem plavanju proti toku smo izčrpani. Nam lahko pomagaš najti zavetje za čez noč?"

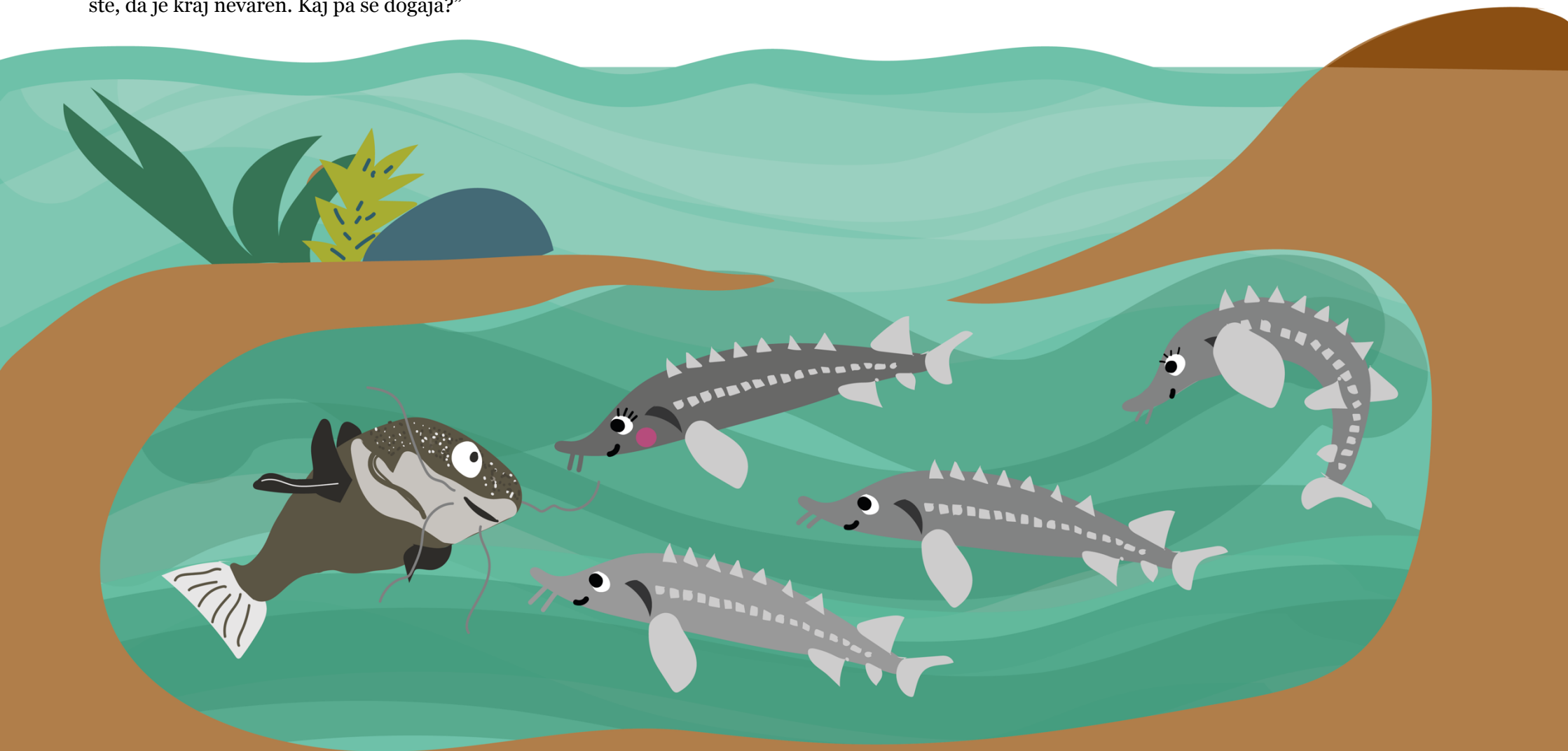
“Seveda! Prosim, pojdite z mano, kmalu bo na tem mestu gneča in zelo nevarno.”

Skupina je sledila Kennyju do široke luknje na dnu reke, kamor jih je Kenny povabil: “Prosim, kar po domače! Postregel vam bom tudi s hrano, saj ste po dnevu potovanja lačni in utrujeni.”

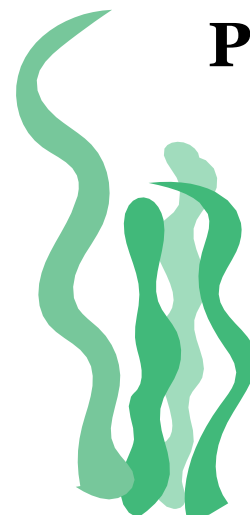
“Hvala, to je zelo prijazno od vas,” je odgovorila Kyra. “Omenili ste, da je kraj nevaren. Kaj pa se dogaja?”

“Ah, sem prihaja nekaj res podlih ljudi, in čeprav je ribolov v obdobju drstenja prepovedan, vržejo ribiške mreže in vso noč čakajo, da bodo kaj ujeli. Proti jutru izginejo, da se izognejo policiji. Tako so pred drstenjem izginile cele ribje družine in brez novih generacij nas je v reki vse manj.”

“To je grozno,” je rekel Starry. “A to pomeni, da tudi vaši vrsti preti, da izgine, tako kot naši? Kaj ne razumejo, da bodo vse ribe v reki kmalu izginile, če nam ne bodo omogočili razmnoževanja?”

“Očitno ne,” je odgovoril Kenny. “Na žalost se ne zavedajo, da igramo pomembno vlogo pri zdravju reke, ter da imamo tudi mi pravico živeti, imeti družine in biti srečni. Zanje smo samo hrana in zabava. Kadar koli zaslišite hrup njihovih motornih čolnov, hitro odplavajte! To pomeni, da so blizu in da vam bodo škodovali. Zdaj pa zaspimo. Jutri vas čaka dolga pot.”

Pot po reki proti toku

Zjutraj so se jesetri začeli pripravljati na pot. Pred odhodom jim je Kenny dal več dodatnih navodil: “Rečni kanal je ozek, voda hitro teče in na žalost nimate veliko krajev, kjer bi se lahko skrili pred nevarnostmi, ki vam pretijo. Upoštevati morate več stvari: Prvič, hrup pomeni nevarnost - bodisi čolne ali pa črpalke in cevi, ki črpajo vodo za različne namene - to je nevarno predvsem za vaše najmlajše, saj jih lahko takoj vsrka, zato se izogibajte hrupu; Drugič, če je na vodi pena ali ima katero koli drugo barvo namesto zelene, spet odplavajte čim hitreje stran, saj to pomeni, da je bila reka onesnažena in je voda morda strupena; Tretjič, če opazite da ob bregovih ali v sami reki gradijo, se območje lahko spremeni v past in od tam je težko uiti - čim hitreje zaplavajte do naravnih delov reke, kjer se lahko skrijete.”

“No, najlepša hvala za tvoj nasvet! Upajmo na najboljše,” je odgovoril Starry. “Videli se bomo čez nekaj dni, ko se bomo vračali nazaj v morje!”

“Adijo! Pa varno pot!”

Skupina jesetrov je zapustila Kennyjevo zavetišče in znova začela boj z močnim rečnim tokom naprej proti zgornjim delom reke. Po nekaj urah so na dnu reke zagledali veliko črno zaplato in nekaj rib je močno kašljalo. Starry je zaskrbljeno vprašal: “Pozdravljeni, ste v redu? Kaj pa se je zgodilo?”

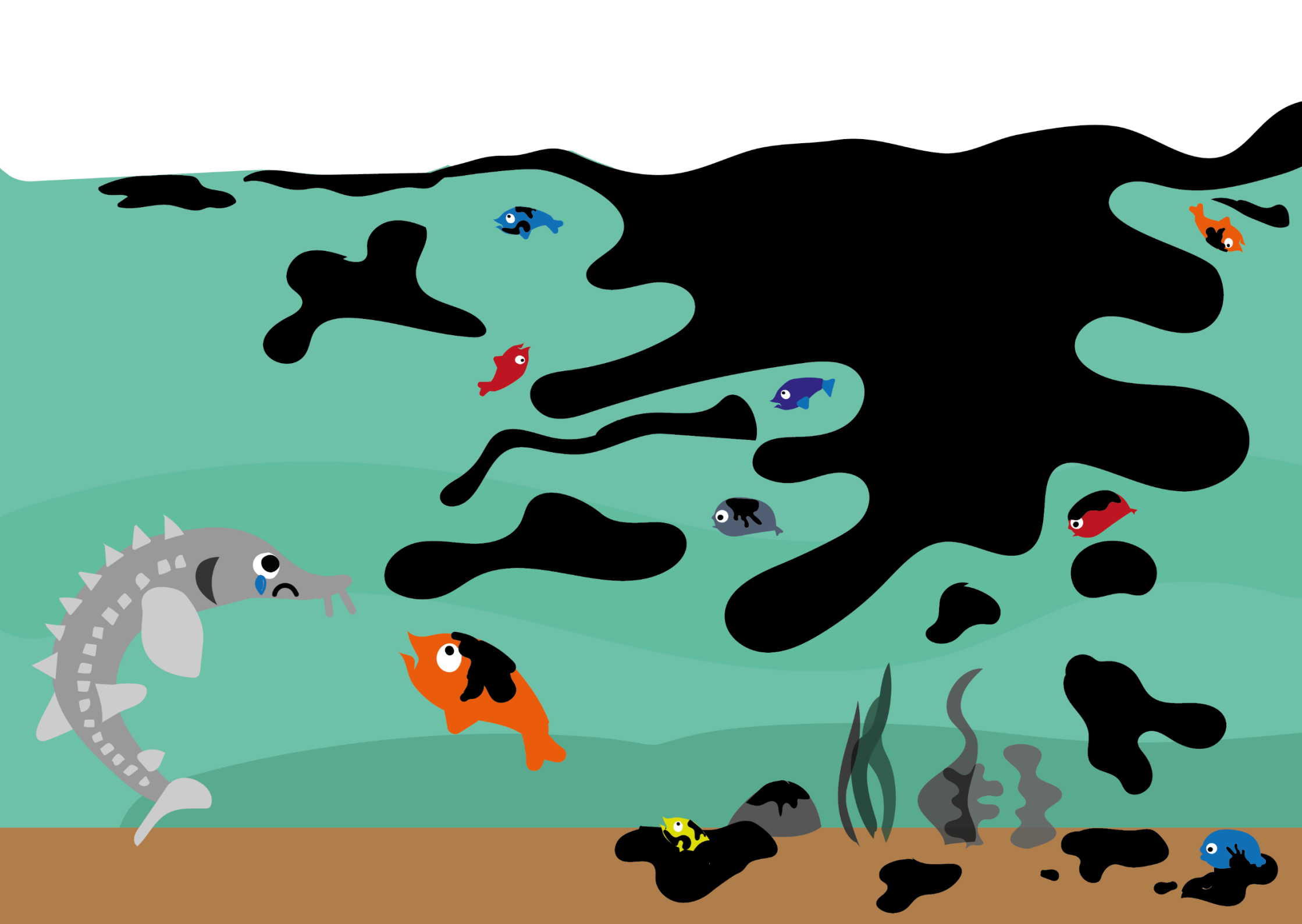
“Zdravo. Upam, da si bomo opomogle,” je odgovorila ribica. “Smo blizu пристanišča, kjer so velike tovarne ladje očistile motorje, gorivo in odpadno olje pa se je stekalo v vodo. Ne moremo več dihati, da ne omenjam, da je naš dom prekrit s plastjo olja in se bomo morale odseliti.”

“Joj! Res mi je žal! Verjetno bi bilo bolje, da ne ostajate tukaj predolgo. Situacija se lahko še poslabša!”

“Ni se enostavno preseliti. Olje se je razširilo čez več kilometrov. Poleg tega na celotnem območju ni naravnih bregov. Rečni bregovi so pokriti z betonskimi konstrukcijami in dolgo ne boste našli hrane ali zavetja. Zavetje bomo morali poiskati na ozemlju drugih družin, kar bo lahko ustvarilo napetosti. Če bi bili ljudje bolj previdni pri čiščenju svojih ladij, bi mi lahko ohranili svoje domove in normalno življenje.”

“Še vedno mislim, da je bolje zapustiti ta kraj. Morda bo čez nekaj dni reka olje izprala in se boste lahko vrnili domov. Srečno!” Starry se je poslovil in odplaval za Kyro.

Nekaj kilometrov više so ugotovili, da sprednji del skupine omahuje: iti naprej ali ne? Voda je bila rdečkasta, okus pa zelo čuden. Na rečnem dnu je bilo veliko mrtvih organizmov in Kyra se je spomnila Kennyjevega in babičinega nasveta. "Hm, to je verjetno še eno onesnaženo območje. Babica je nekoč omenila, da so se na poti morali soočiti s pesticidi, učinek pa je bil strašen. Ljudje jih uporabljajo na poljih za zatiranje škodljivcev, ne da bi se zavedali, da te kemikalije vplivajo tudi na njihovo zdravje. Kopičijo se v rastlinah, torej tudi v zelenjavi, ki jo jedo, ali pa se sperejo v reko, kjer uničijo vodne organizme. Učinki trajajo dlje časa in vplivajo tudi na nove generacije. Morali bi zaplavati do drugega brega. Mogoče je tam stanje boljše in gremo lahko naprej navzgor ob drugem bregu."

Skupina jesetrov je odplavala k drugemu bregu reke in res, okus vode se je postopoma normaliziral. Skupina je plavala hitreje in poskušala zapustiti strupeno mesto. Po še nekaj urah plavanja je Starry zaslišal znani glas: "Kako si, bratec?"

"Andy! Tako sem vesel, da te vidim! Kako si?"

"Utrujen. Več dni smo preživeli v reki in poskušali najti najboljše kraje za drstitev, zdaj pa se odpravljamo domov."

Preostali del Andyjeve skupine se jim je pridružil. "Morali bi najti prostor za počitek, je rekel stari jeseter. Ravno smo šli mimo zavarovanega območja. Lahko gremo tja in zvečer lahko klepetamo. Jutri zjutraj lahko nadaljujemo s potovanjem: vi greste na drstitev, mi pa nazaj v morje. Se strinjate?"

"Seveda," so odgovorili drugi jesetri.

Na srečo je bil rezervat v bližini. V strugi reke so našli globok tolmun za prenočevanje. Kyra je bila zelo utrujena. "Si v redu?" je vprašal Starry. "Vem, da je težje plavati, saj nosiš ikre. Zato mi prosim povej, ko boš potrebovala odmor."

"V redu sem, hvala," je odgovorila Kyra. "Pojdiva se pogovarjat s tvojim bratom. Morda bi nama lahko priporočil dobro mesto, kjer lahko odložim ikre." Pridružila sta se Andyjevi skupini jesetrov, da bi si izmenjali novice.

"Starejši so nam pripovedovali o velikih drstiščih, ki se nahajajo daleč. Poskušali smo doseči ta mesta, vendar so bila številna med njimi nedavno uničena: reka je sedaj v kanalu, nasipi in stavbe sobile zgrajene vzdolž bregov, velik jez pa nam je popolnoma preprečil prehod naprej - nismo mogli mimo! Vedno težje je najti drstitvena območja in kraje, kjer se lahko mladice hranijo, preden se odpravijo navzdol do morja."

"Aah! Situacija je še bolj kritična, kot sem verjel," je dejal Starry. "Upam, da bodo ljudje kmalu razumeli, da imamo tudi ribe potrebein nam bodo pomagali z obnovo nekaterih, nam pomembnih krajev!"

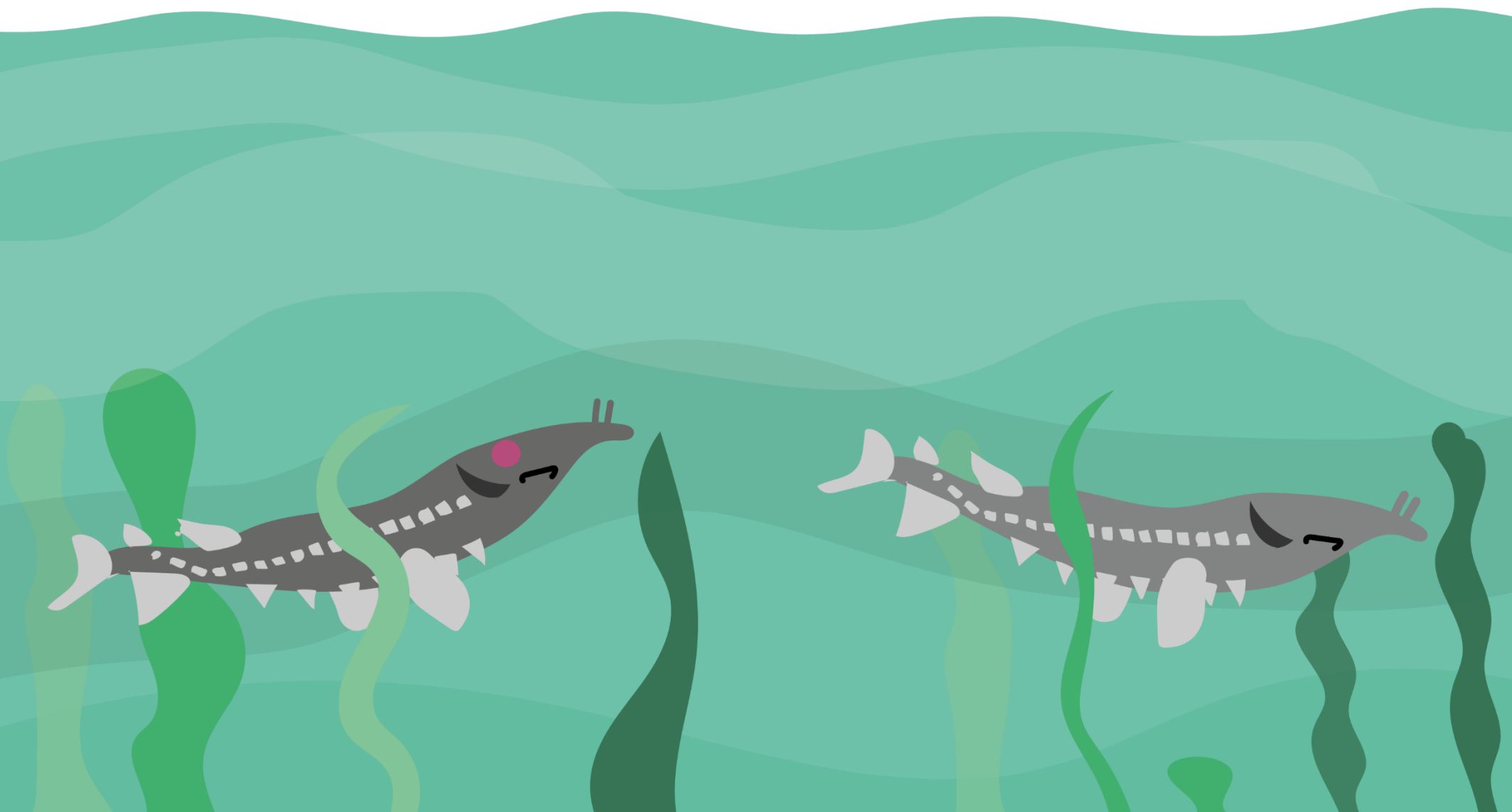
"Kaj pa naj zdaj? Kje naj najdemo nekaj teh preostalih krajev za drstenje, ko pa tako hitro izginjajo?" Kyra je bila izčrpana in v očeh je imela solze.

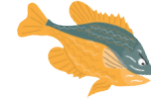
"Obstajata dve zaščiteni območji, kjer je še vedno na voljo nekaj primernih mest," je odgovoril Andy. "Tam smo se mi drstili. Svetujem vam, da poiščete kaj primerne na istem območju. Plavati morate še kak dan in boste to območje dosegli. Vendar bodite pozorni na invazivne ribe - začele so kolonizirati reko in resno ogrožajo naša jajčeca in mladice!"

“Najlepša hvala za tvoj nasvet, Andy. To nam bo prihranilo veliko truda in energije,” je odgovoril Starry.

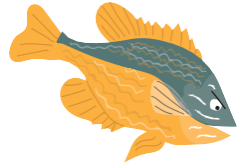
Obe skupini jeseterov sta noč poskušali izkoristiti za dober počitek in prihraniti energijo za prihodnje dni. Naslednje jutro je prva skupina odšla zgodaj proti morju, Starry in njegova skupina pa so pozajtrkovali in odplavali proti toku k zavarovanim območjem.

Sredi dneva je Kyra postala utrujena. Starry se ji je pridružil in iskal prostor za počitek. Naenkrat sta vstopila v popolnoma zapuščeno območje in se spraševala, kaj se je tam zgodilo: nikjer živega bitja, nobenega gibanja in nobenega zvoka. Kam bi lahko vsi odšli? Naenkrat je skozi njuna telesa prešla strašna bolečina, mišice so bile paralizirane in izgubila sta zavest.

Kyra in Starry se borita za svoje otročičke

Dva jesetra je reka nosila dolvodno. Motna voda ju je skrivala pred pogledi, medtem ko ju je tok nežno potiskal proti bregu. Kmalu sta se zapletla v korenine dreves in tam nekaj ur ostala v nezavedi. Postopoma sta Starry in Kyra okrevala in poskušala razumeti, kaj se je zgodilo: “Še nikoli nisem čutila takšne bolečine,” je dejala Kyra.

“Kaj je bilo to? Kako sva prispela sem?” se je spraševal Starry.

“Mislim, da so vaju ljudje poskušali ujeti z električnim šokom,” je rekel reskav glas. Izza drevesnih korenin ju je opazoval stari rečni rak. “Imela sta srečo, da sta pobegnila živa.”

“Električni šok? Kaj pa je to?” je presenečeno vprašal Starry.

“To je sicer nezakonito, vendar nekateri ljudje uporabljajo električni tok za lovljenje rib. Če uporabljajo močne tokove, velike ribe poginejo in jih poberejo s površine. Sčasoma ima to hude posledice na vse življenje v reki.”

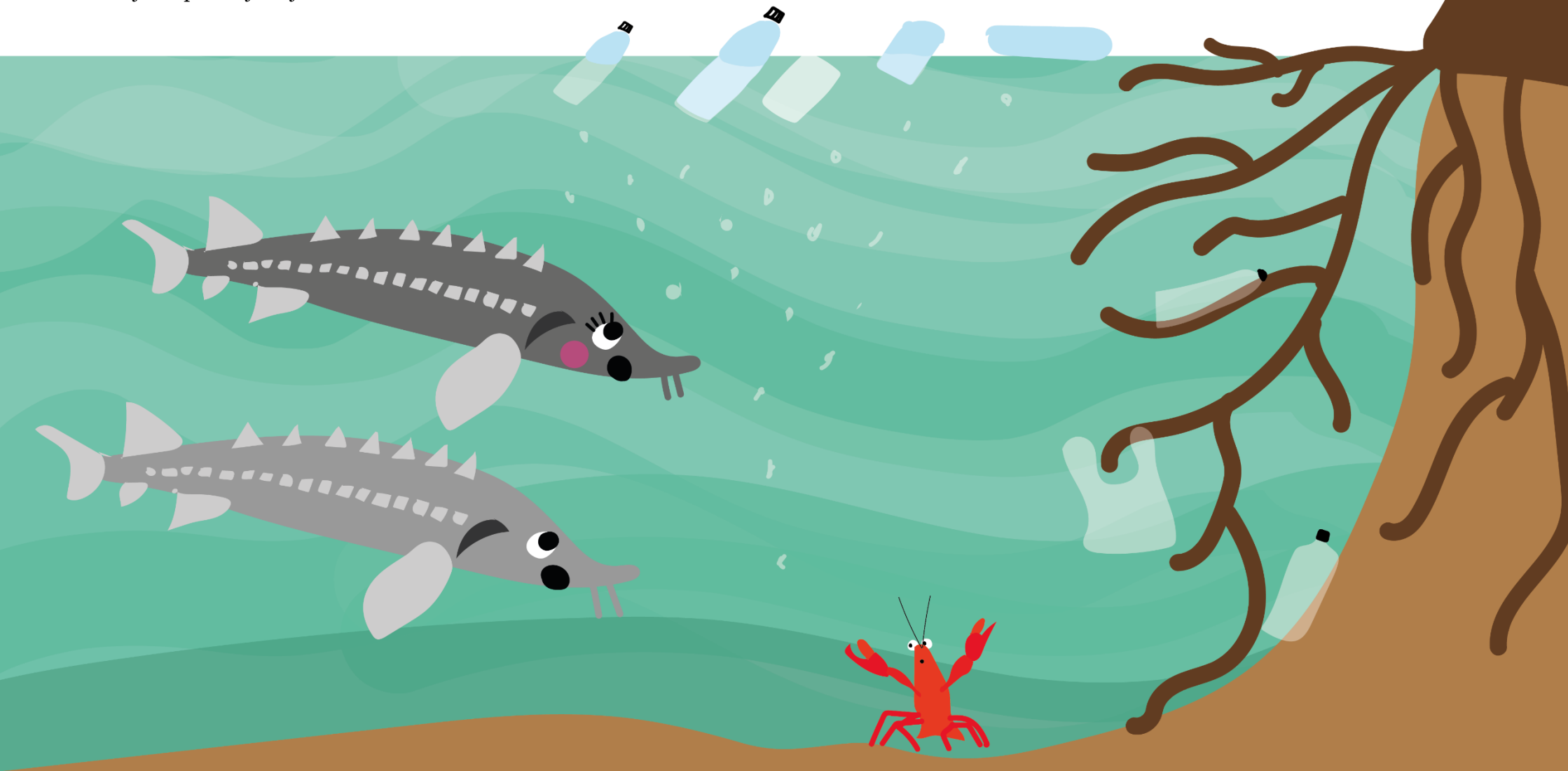

Ko si je Kyra nekoliko opomogla, je postala strašno lačna. V bližini se je posvetilo nekaj prosojnega, kar je bilo videti kot kozice, in ugriznila. "NE!" je skočil rak. Kyra je zmedena izpljunila svoj ulov. "Kaj je bilo to?" je zmedeno vprašala. "Okus je bil grozen."

"To so koščki plastike," je odgovoril rak. "Ljudje plastične predmete vržejo v reko ali pa jih pustijo na bregovih, še posebej po zabavah in počitniških dneh, nato pa jih voda odnese dalje proti morju ali pa se ujamejo med korenine dreves."

Nad nami je na bregu velik paket plastičnih steklenic, ki razpadejo na majhne koščke in se usedajo na dno reke." Medtem ko je govoril, so s površine padale pisane prosojne snežinke. "Nevarne so," je nadaljeval. "Ne smemo jih jesti, saj se lahko naberejo v želodcu in umremo v strašnih bolečinah."

"Oh, najlepša hvala! Pravkar ste mi rešili življenje!"

Rak jima je svetoval, kje najti prostor za počitek. Čez nekaj minut sta bila v globji vodi in se skrila med velikimi skalami, blizu rečnega brega. "Tako sem vesela, da sva našla varen kraj za počitek. Celo telo me boli in ne čutim več plavuti," je rekla Kyra, preden je zaspala.

Naslednje jutro sta se počutila nekoliko bolje, a Kyra se je bala zapustiti zavetišče. "Kaj se bo zgodilo, če spet srečava te ljudi? Bojim se, da morda ne bom preživela drugega elektrošoka ali pa da bodo prizadeta moja jajčeca. Čimprej morava najti drstišče."

"Se strinjam, bilo je grozno in imela sva res srečo, da sva preživela. Sicer pa, ta kraj se zdi precej čist, z globoko vodo – prav takšno kakršno potrebujeva. Ti lahko kratek čas ostaneš tukaj, medtem ko bom skušal poiskati možne kraje za drstitev v bližini?"

Starry je izginil plavajoč proti toku in kmalu se je vrnil z dobro novico: "Mislim, da sem našel popolno drstitveno mesto. Bi ga tudi ti želela preveriti?"

"Super!" Kyra je začela plavati in kmalu sta prišla do tistega kraja. Strinjala se je, da je to res popolno mesto. Kyra se je začela pripravljati, da odloži ikre. Uro kasneje sta bila oba jesetra srečna: misija je bila opravljena, njena jajčeca so bila varno odložena in oplojena.

"Misliš, da jih je varno pustiti tukaj same?" je bila Kyra zelo zaskrbljena. "Mogoče je bolje, da jih nekaj časa varujeva in preveriva, da zanje ne obstaja kaka hujša nevarnost."

"Dobro razmišljaš," je odgovoril Starry. "Lahko greš počivat v zavetje, jaz bom pa ostal tukaj."

"Varno stražo!" je rekla Kyra in odplavala proti njunemu zavetju.

Kasneje se je Starry prišel spočit. "Vse je bilo v redu," je dejal. Videl sem le nekaj školjk in majhnih nevretenčarjev, vendar se niso približali najinim jajčecem."

"Dobro, zdaj sem jaz na vrsti. Poskusi si malo odpočiti," je dejala Kyra. "Upam, da bomo v redu."

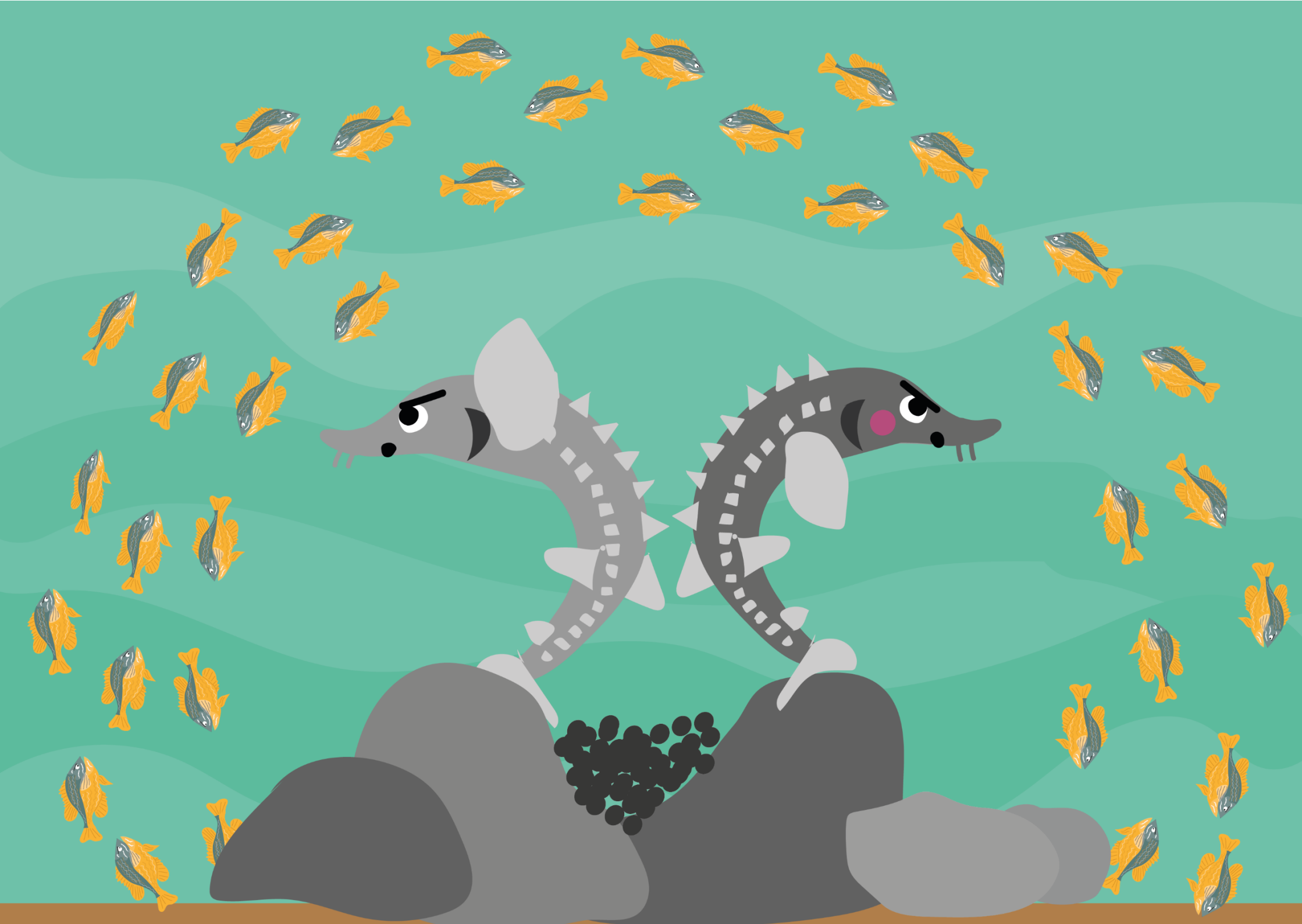
Starry je že skoraj zaspal, ko je nenadoma zaslišal Kyro, ki je kričala na pomoč. V minuti je bil tam, ravno še pravi čas, da je videl, kako se je borila z majhnimi, zelo pisanimi ribami, ki so skušale jesti njuna jajčeca. Bile so tako požrešne in agresivne! Uboga Kyra je bila popolnoma obkrožena in ni mogla braniti vseh jajčec. Starry se je zares razjezil, ko je videl, da so jih že skoraj dosegle: "Hej, kaj pa počnete tu?" je vzkliknil med plavanjem proti Kyri.

A majhne ribe niso bile pripravljene na pogovor. V mislih so imele samo eno stvar: jesti ikre! Kar naenkrat se je Starry spomnil babičinih besed: "Jesetri smo največje ribe v reki, zato se ne smete bati nikogar, razen ljudi!" Napadel je skupino sovražnih rib in jih začel goltati. Presenečene nad napadom so pustile jajčeca in se poskušale boriti s Starryjem. Nato se mu je v boju pridružila še Kyra in skupaj sta uspela skupino potisniti stran.

"Vau, odlično timsko delo," je dejala Kyra. "Ikre sva uspela rešiti. "Nisem vedela, da si lahko tako napadalen!"

"Tudi jaz nisem vedel tega," je odgovoril Starry, "vendar do zdaj še nihče ni poskušal škodovati nama ali najinim jajčecem. Saj veš, naredil bom vse, da zaščitim tebe in mladež!"

"Kaj so bile te ribe?" je zaskrbljeno vprašala Kyra. "Zdelo se je, da so običajne ribe. Poskušala sem jim razložiti, da smo ogrožena vrsta in da je zelo pomembno, da naša mladež varno odrašča, vendar se zdi, da niso razumele."

“Če lahko ostaneš tukaj in varuješ jajčeca, bom poskušal najti najinega prijatelja potočnega raka in ga vprašati. Morda on ve kaj o teh čudnih ribah,” je dejal Starry in odplaval. Kmalu se je vrnil z novicami. “Spet sva imela veliko srečo! Rak misli, da sva srečala sončnega ostriža, invazivno vrsto, ki je odgovorna za uničenje številnih ribjih populacij v reki, saj plenijo njihove ikre.”

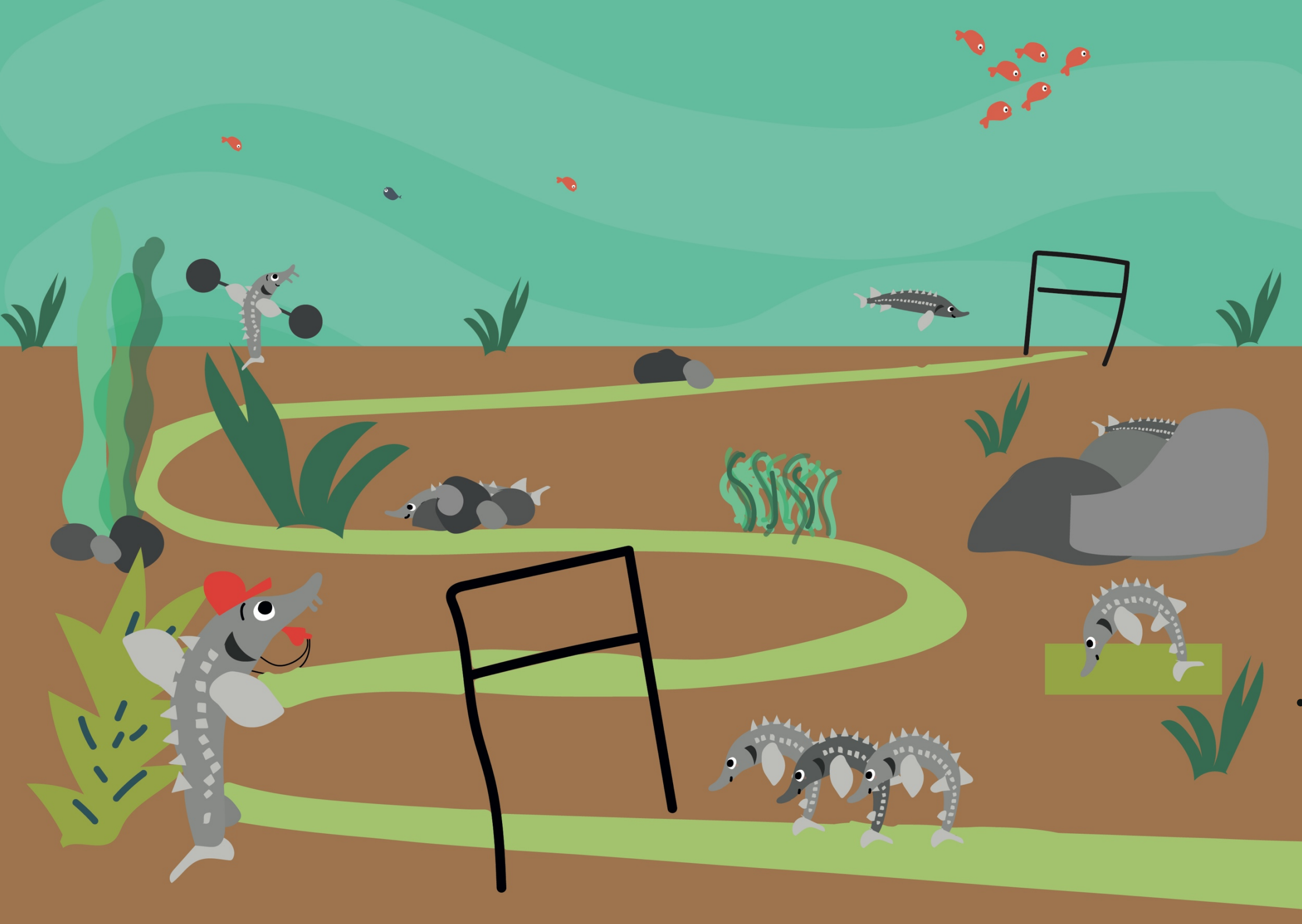
“No, verjetno so bile to ribe, ki jih je omenil tvoj brat,” je rekla Kyra. “Še dobro, da sva jih uspela premagati. Si predstavljaš, kaj bi se zgodilo, če bi jajčeca pustila brez varovanja?”

“Nočem si več predstavljati novih slabih reči. Že na poti sem sva jih imela veliko. Varovala jih bova, dokler se najine mladice ne bodo izlegle, in se skupaj z njimi vrnila v morje, da jih vodiva in zaščitiva.”

Nazaj proti morju

Nekaj dni kasneje so se iz jajčec začele izlegati mlade ribice. Njuna starša sta bila zelo vesela: malčki so bili tako prikupni! Ko so se iz vseh jajčec izlegle mladice, sta jih Kyra in Starry začela trenirati: kaj jesti, kako plavati v toku in kako se skriti in izogibati nevarnostim.

Še en mesec je minil brez večjih incidentov. Nekega dne je v bližini njihovega začasnega doma reka nosila majhno skupino mladice jesetrov - Kyra in Starry sta razumela, da je čas za pot nazaj v morje. Starry se je poslovil od starega rečnega raka in začela sta otroke pripravljati na veliko pot.

“V naslednjih dneh bomo plavali dolvodno do morja. Poskušali bomo ostati skupaj. Toda, kot sem sam izkusil, je to lažje reči kot narediti. Tok je zelo močan in odpeljal vas bo po reki navzdol brez veliko možnosti za spremembo smeri. Med potjo bomo šli mimo nekaterih območij, kjer se moramo skriti pred ljudmi, da se izognemo ribiškim mrežam, onesnaženju ali pa območjem kjer potekajo gradbena dela. Zato bom jaz vodil pot, mamica pa bo ostala zadaj in poskrbela, da nihče ne bo zaostal in se na poti izgubil. Razumete?”

“Ja, očka, sledili ti bomo.”

“Kaj pa, če se izgubimo?” je vprašala deklica.

“V tem primeru plavajte hitreje in poskušajte ostati skriti v vodi. Reka bo naredila ostalo in vas ponesla do morja. Prehod do morja boste začutili, ko se bo okus vode spremenil v bolj slanega. Takrat začnite plavati ob obali in tam se bomo dobili, velja?”

“Velja! Pripravljeni smo na pot!”

Celotna skupina je zapustila območje in plavala s tokom, skrita v motni vodi. Ker je Starry vedel, kje so se soočali s težavami na poti navzgor, je včasih spremenil smer in otroci so sledili njegovim gibom. Neprimerljivo lažje je bilo plavati s tokom. Kar hitro so napredovali in Starry je v nekem trenutku prepoznal znani okus vode - že so bili blizu ribogojnice!

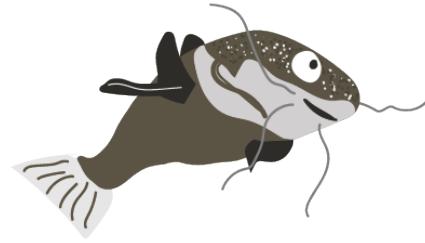
“Zdravo! Naredite prostor! Prihajamo!” Starry je zaslišal nežen glas v svoji bližini in nekaj mladih jesetrov se je zaletelo v njegovo telo.

“Pozdravljeni!” je presenečeno rekel Starry.

“Žal imamo še vedno težave s prilagajanjem svojih plavalnih tehnik močnemu toku. Upam, da vas nismo poškodovali,” je nadaljeval mali jeseter.

“Gremo do morja. Pa vi?” je dodal drugi mladi jeseter.

Nenadoma je Starry razumel, da so prišleki skupina mladih jesetrov, ki so jih pravkar izpustili iz robogojnice, in se nasmehnil: “Tudi mi gremo do morja. Bi se nam radi pridružili?” Celotna skupina je bila sedaj veliko večja in Starry je ugotovil, da jih bodo ljudje zlahka opazili. Zato so morali spremeniti način potovanja, da bi lažje preživeli.

Srečanje s starim prijateljem

Starry je začel iskati varen prostor za pogovor o novi strategiji potovanja in kmalu je našel zavetje svojega starega prijatelja Kennyja. Še več, on je bil doma in z veseljem jih je pozdravil: “Hej, vrnili ste se,” je rekel Kenny. “Joj, imaš pa veliko družino!” je zmedeno dodal zaradi velikega števila mladih rib.

“Živjo Kenny! Lepo te je spet videti,” je odgovoril Starry. “Le nekaj med njimi je najinih, ostali prihajajo iz iste ribogojnice, kot jaz pred leti, ko si mi pomagal. Vodim jih do morja in radi bi malo počivali v bližini tvojega doma, če ti je prav. Ker nas je sedaj tako veliko, želimo pripraviti novo strategijo potovanja, da se izognemo ljudem in drugim nevarnostim.”

“Otroci pozor, prosim!” je dejal Starry. “Razdelili se bomo v dve skupini: prvo bom vodil jaz, drugo pa Kyra. Tako imamo večje možnosti, da nas ljudje ne zaznajo.”

“Še nekaj besed preden odidete,” je dodal Kenny. “Na izlivu reke ribiči sedaj lovijo črnomorsko čepo, ki se sedaj prihaja v reko drstit, kot ste se nekaj tednov prej vi. V nasprotju z vami, one plavajo višje v vodi, zato so mreže razporejene blizu površine. Da se ne bi ujeli, se potopite čisto na rečno dno.”

“Imamo le nekaj ur plavanja do morja. Ko bomo tam, se bomo hitro spočili in nahranili, nato pa se bomo odpravili v morski rezervat!” je dejal Starry.

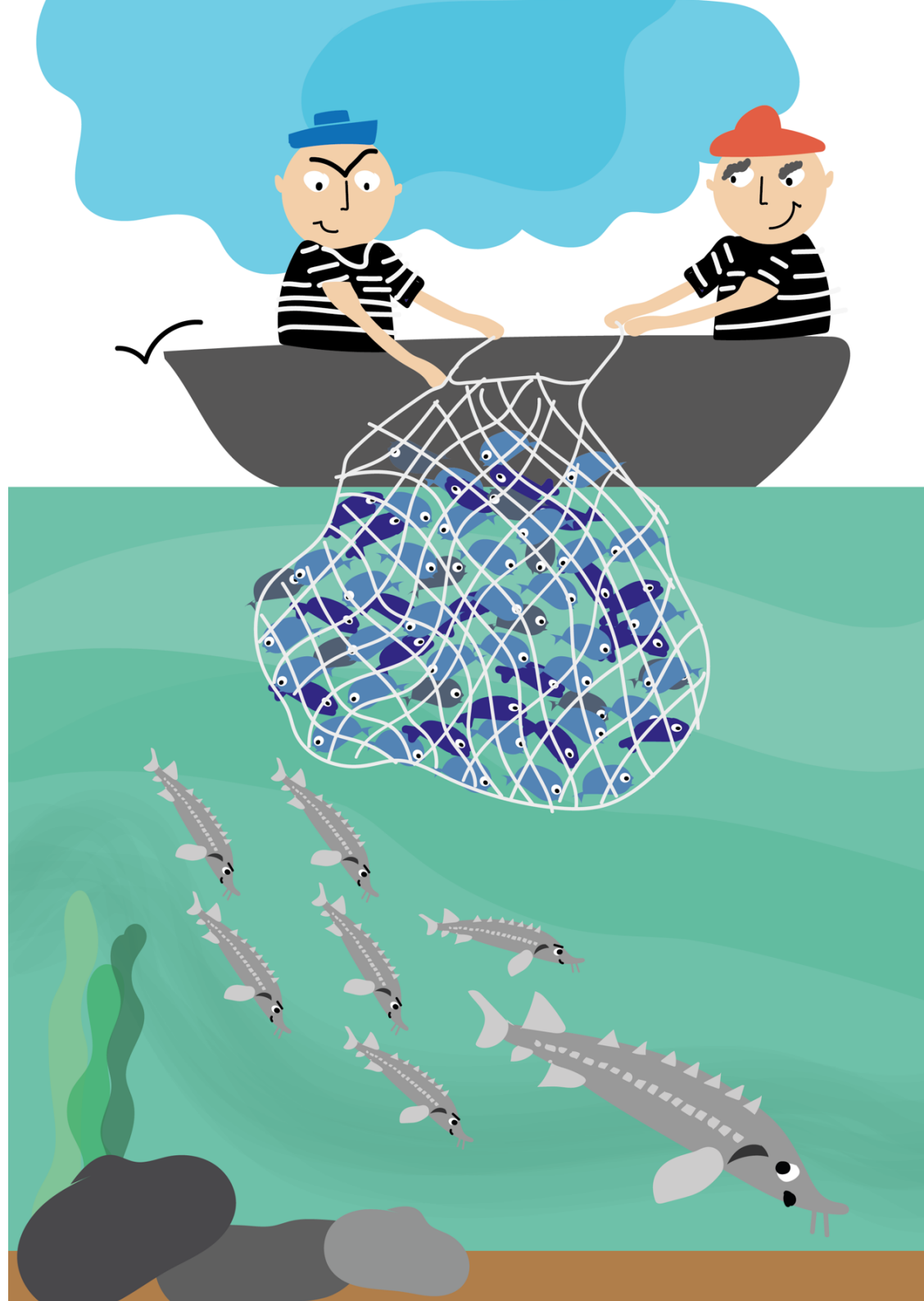
“Gremo!” so odgovorili mali jesetri.

Skupina se je razdelila na dva dela, ribice pa so sledile Starryju in Kyri. Po je nekaj urah plavanja, je Starry začutil, da se voda spreminja, in spoznal je, da se približujejo morju. Ker je vedel, da bi morali biti ribiči blizu, se je začel potapljati, skoraj v trenutku pa mu je sledila celotna skupina, še pravočasno, da so se izognili mrežam nad njimi. Nekaj črnomorskih čep je bilo že ujetih v ribiško mrežo. Starry je bil zelo žalosten, saj je vedel, da bodo umrle, ne da bi imele priložnost za drstitev! “Ko bi ljudje le razumeli, kako pomembno je, da ribam omogočijo razmnoževanje! Lahko bi vsaj ujeli odrasle čepe na poti nazaj v morje po drstitvi, medtem ko bi mlade generacije lahko zagotovile preživetje vrste,” je žalostno razmišljal.

S svojo skupino je zaplaval v morje in se obrnil k obali ter čakal Kyro na kraju, kjer sta se prvič srečala. Kmalu je s svojo skupino priplavala tudi Kyra s solzami v očeh.

“Oh, bilo je grozno,” je rekla. “Videl sem te, kako se potapljaš, in bala sem se, da bi te ujeli v mreže. Videla sem tudi ribiče, ki so vlekli mreže s čepami, vendar jih je bilo nemogoče rešiti.”

“Tudi jaz sem jih videl,” je dejal Starry. “Res žalostno, a tega žal ne moremo spremeniti. Prosim, poskusi videti svetlo plat: uspela sva domov pripeljati svojo mladež in celotno skupino iz ribogojnice. To bo zelo pomagalo naši vrsti, saj bo več jesetrov odraslo in sodelovalo pri nadaljnjih drstitvah. Morda bodo ljudje postopoma razumeli, da tudi črnomske čepe potrebujejo zaščito, zlasti v času drstitve, in bodo tudi zanje pripravili reševalni program.”

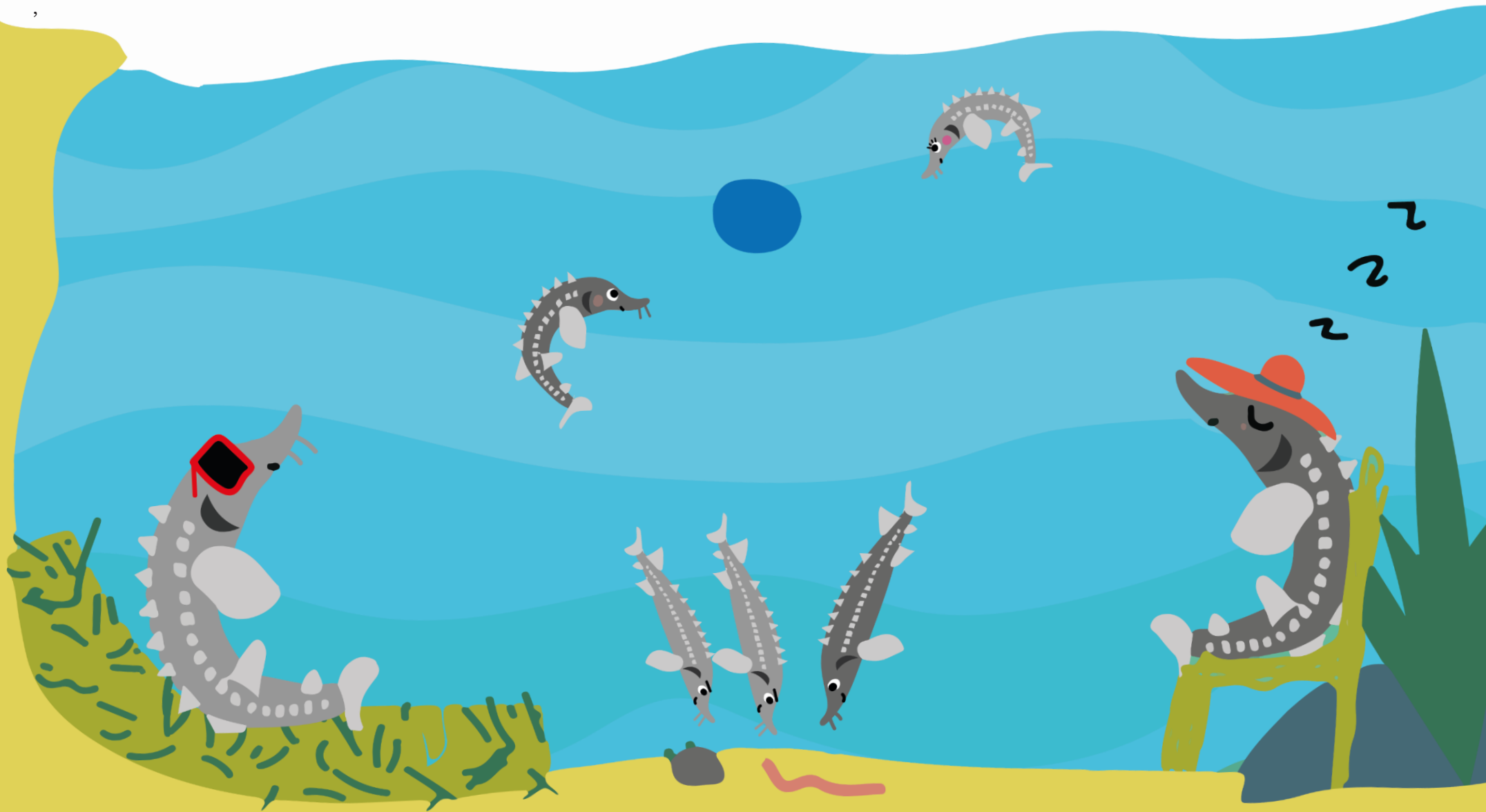

“Upajmo, da bo prihodnost za vse vrste rib svetlejša.”

“Otroci, tu bomo malo počivali, nato pa odplavali v morski rezervat, velja?”

“Velja, očka.”

Mali jesetri so se radostno igrali in hranili blizu morske obale, v topli, plitvi vodi. Starry in Kyra sta se prvič na poti lahko nekoliko sprostila, saj sta vedela, da bo v kratkem celotna skupina na varnem. Odmor se je kmalu končal in Starry je napovedal odhod. “Ste pripravljeni, da odidemo do našega novega doma? Pojdimo!”

Epilog

Leta so minevala in mali jesetri so mirno odraščali v morskem rezervatu. Starry je postal legenda med družinami jesetrov, saj mu je uspelo varno zaščititi in pripeljati domov svojo mlado družino in skupino z ribogojnice. Zahvaljujoč svoji modrosti in pogumu je dobil vzdevek "pogumni jeseter." Zato je vedno več jesetrov prihajalo k njemu po nasvet, da bi ugotovili, kje se nahajajo nevarnosti in kako se jim izogniti. Družine jesetrov so postopoma rasle, v morju je plavalo več mladih jesetrov, v morskem rezervatu pa je vladala sreča.

Nekega dne je Starry zbral svojo mladino, da bi jih pripravil na drstitveno selitev. "Veste, da se boste čez nekaj dni srečali z drugimi skupinami jesetrov in odšli na najbolj pomembno pot svojega življenja," je dejal Starry.

"Ja, očka, o podrobnostih smo se že pogovorili z babico," je odgovorila Cam, ena od njegovih hčera. "Sestali smo se celo z našimi bratranci in stric Andy ti pošilja pozdrave!"

"Super, vesel sem, da ste se dobro pripravili. Pred odhodom pa bi vama z materjo želela podrobno povedati še vašo zgodbo - kje in kako ste prišli na svet in kako ste prišli do morja. Pomagalo vam

bo, če boste vedeli, da imamo v reki prijatelje, a tudi sovražnike, in da se boste soočili s hudimi nevarnostmi. Zato bodite zelo previdni."

"Hej, to je zanimivo. Nismo še slišali vsega? Ali lahko k poslušanju povabimo tudi prijatelje? Tudi njim bi lahko koristilo," je dejala Cam.

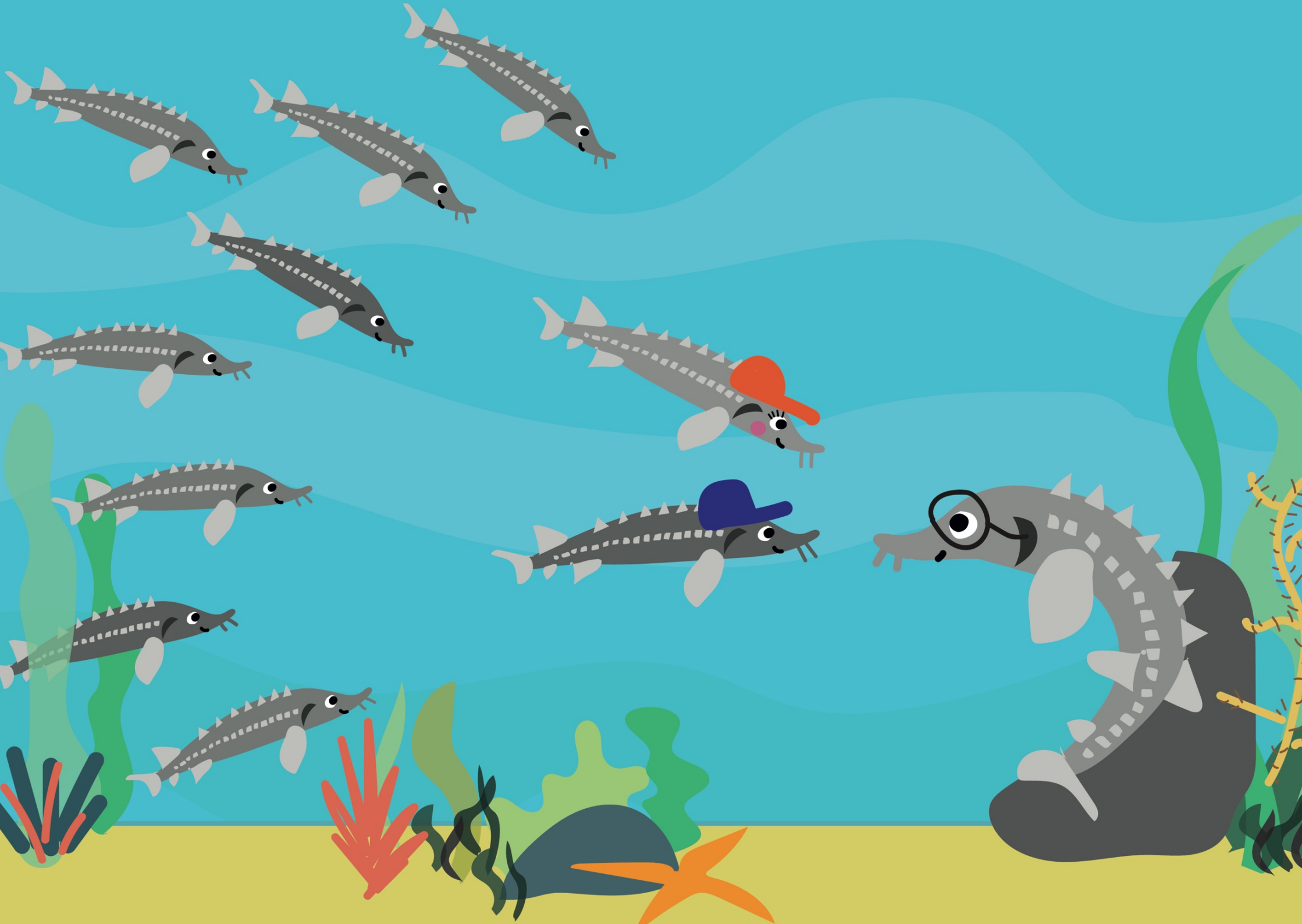
"Čim več vas bo, tem bolje," je odgovoril Starry.

Kmalu je bilo zbranih na stotine zvezdastih jesetrov, ki so želeli slišati zgodbo. "Joj, nisem vedel, da imaš toliko prijateljev," je rekel Starry.

"Ne poznam vseh, ampak ti jih poznaš," je odgovorila Cam. "So del skupine jesetrov iz ribogojnice, ki sta jo pred leti z mamico vodila sem. Vsi bomo poslušali tvojo zgodbo in upamo, da bomo pogumni kot ti in mami ter varno pripeljali svoje najmlajše domov. Toda preden nam poveš zgodbo, naj te predstavim svojemu prijatelju Alanu. Izhaja iz ribogojnice, tako kot ti očka. Tudi njemu si pomagal do tega rezervata!"

"Zelo sem vesel zate! Upam, da bosta z Alanom imela varno potovanje in da bosta postala srečen par, kot sva midva z mami!"

"Hvala, očka! Rada te imam!"

Zahvala

Avtorici se zahvaljujeva Jürgu Bloeschu in Christopherju Robinsonu za revizijo zgodnje verzije knjižice, pa tudi Katrini Teubner, Meliti Mihaljevic, Vladimirju Kovcu, Veri Istvanovic, Roku Mlinar Vahtarju, Metki Miočić, Milošu Koscu, Ivanu Vogrinu in Teodori Adamič za njihove komentarje. Najlepša zahvala gre tudi vsem sodelavcem in prijateljem IAD, ki so prevedli to knjižico v jezike podonavskih držav in tako omogočili dostop do te zgodbe večjemu številu otrok iz regije, in sicer: Gertrudi Haidvogel (DE), Meliti Mihaljevič, Mirni Herman Baletić (HR), Vladimirju Kovaču (SK), Artemi Lyashenko (UA), Emöki Takacs (HU), Mirjani Lenhardt, Mariji Smederevac-Lalić in Jovani Kostić-Vuković (RS), Galii Georgievi (BG), Corini Sandu (RO) ter Roku Mlinar Vahtarju (SI).

Čeprav jesetri na Zemlji obstajajo že 250 milijonov let in so preživeli težke okoljske razmere, ki so povzročile izginotje dinozavrov, je človeku uspelo v komaj 100 letih s svojimi dejavnostmi jesetre pripeljati na rob izumrtja. Glavni vzroki tega so izguba življenjskega prostora, motnje drstitvenih migracij in pretiran ribolov zaradi kaviarja. Večina vrst jesetrov živi v morjih severne poloble in se za drstenje seli v reke. So največje ribe v sladkih vodah. Pozno spolno dozori in lahko živijo desetletja. Zaradi vseh teh lastnosti in njihovega zapletenega življenjskega cikla so zelo ranljive, saj je veliko posameznih rib ujetih še preden so zmožne razmnoževanja. Zato so divje populacije danes v izredno slabem stanju in večina vrst jesetrov je kritično ogroženih.

Več informacij o jesetrah najdete na:

<https://dstf.info/about/> <https://www.wscs.info/>

https://www.danube-iad.eu/index.php?item=fishery_fish_biology

<https://www.icpdr.org/main/activities-projects/sturgeons-danube-basin>

https://www.panda.org/knowledge_hub/endangered_species/sturgeon/

S knjižico želimo opozoriti na številne izzive, ki smo jih jesetrom povzročili ljudje s svojimi dejavnostmi in s katerimi se jesetri soočajo skozi vse življenje. S tem želimo pomagati pri reševanju teh čudovitih "živih dinozavrov".

Varovanje rek in ohranjanje njihovega naravnega stanja je koristno tako za vodne organizme kot tudi za človeško družbo, saj ima slednja tako dostop do privlačnih rekreacijskih površin, čiste vode in zdravih rib.

S tem, da pomagaš jesetrom in drugim
ogroženim vrstam,
si tudi TI lahko
HEROJ matere NARAVE!

